

תשורה

מחגיגת הבר מצוה

של

שמודאל ש"י נאגל

*

יום ד' י"ט תשרי - ג' דחזהמ"ס ה'תשנ"ו

פתח דבר

הננו לכבד את המשתתפים בשמחת חגיגת הבר מצוה של בננו היקר שמואל ש"י. בתשורה זו, הכוללת:

[א] מדור דבר מלכות הכולל:

- (1) רשימת מסעודות חג הסוכות ה'תשכ"ז [למעלה בקומה הב'].
- (2) קטע משיחת ליל שמח"ת קודם הקפות ה'תשנ"ב.
- (3) קטע משיחת מוצאי שמח"ת ה'תשט"ז, ושייך במיוחד עבור התקופה בה אנו נמצאים אשר לכאורה נראה ש"עזב אותנו לאנחות"... ובה דיבורים נפלאים על האי אמת שבדבר, אלא אדרבה וכנראה בחוש.

[ב] מדור "יומנים" משבוע דחג הסוכות ובפרט "יום י"ט תשרי - ג' דחזה"מ" משנות ה'תש"י - ה'תשנ"ד", מה שהתרחש בחצרות קדשנו, הכולל אמרי כ"ק אדמו"ר מה"מ לאנשים בעת יחידות, התועדות בפרט, ובכלל, מענות ועוד.

[ג] מדור "אגרות קודש" והם מכתבים מכ"ק אדמו"ר מה"מ, לזקן חתן הבר מצוה הרה"ח ר' חיים ש"י צימענר, ובהם הוראות מיוחדות בנוגע לעבודת השליחות ובכלל.

[ד] מדור "אחדות פון חסידים", וכשמו כן הוא, מלוקט משיחות ומכתבי כ"ק אדמו"ר מה"מ [הנמצאים בספרי אגרות קודש, לקוטי שיחות, שיחות קודש, התוועדויות, ספר השיחות. וצורף לזה מחלוקת הדולרים, ומענות], על גודל מעלת אהבת ואחדות ישראל - ופעולתה: הבאת הגאולה. לבסוף הודפס קטע משיחת ש"פ קרח ה'תשמ"ז, בענין הנ"ל.

[ה] מדור "סיפורים", ובהם הנהגות והוראות מכ"ק אדמו"ר מה"מ [ובית רבי' לאנשים פרטיים ביחידות ועוד, שנרשמו מפי: (1) הרה"ח ר' בנימין הלוי ש"י קליין, מחברי המזכירות. (2) הרה"ח ר' גרשון מענדל ש"י גארעליק, שליח כ"ק אדמו"ר מה"מ במילאנו איטלי. (3) הרה"ח פרופסור ירמ"י ש"י ברנובר. (4) מרשימות הרה"ח רמ"א ש"י ז. (5) הרה"ח ר' חיים ש"י צימענר, שליח כ"ק אדמו"ר מה"מ בבוסטון מאס. זקן הבר מצוה ש"י.

[ו] מדור "גזכתי"ק", והם צילומים מ"ג גזכתי"ק כ"ק אדמו"ר מה"מ, בענין: (1) בר מצוה. (2) שנת תשמ"ב. (3) מלאכה בשבת. (4) התועדות. (5) מצב אשר אשתכח יתיר וכו'. (6) שטחים ומיהו יהודי. (7) תאריך עבור הו"ל מאמר. (8) פתח דבר. (9) מכתב ברכה לשנה החדשה. (10) הידורים בתפילין. (11) הגהות על סדר הלימוד ליארצייט. (12) הערות וביאורים. (13) הכתרת המלכות בר"ה.

[ז] מדור "אגרות קודש - אנגלית", והם בענין: (1) מה הראי' שהתורה היא תורת אמת? (2) לאינו יהודי שרוצה ללמוד תורה. (3) חשיבות החינוך לילדי בר/ת מצוה. (4) חינוך. רפואה. ועוד.

ח] מדור "תמונות" מכ"ק אדמו"ר מה"מ בחודש החגים חודש תשרי, בשנות תשכ"ז - כ"ז, מהתוועדות יום ג' דחה"ס ה'תשל"ז לילדים/ות.
ט] "דרשה לבר מצוה" שזכתה להיות מוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מה"מ, מחודש תשרי שנת ה'תשמ"ז.

*

כדאי לציין ולהעיר, שרובו ככולו של החומר הנ"ל, - רשימת הסעודות, הקטע משמח"ת תשט"ז, יומנים, אגרות קודש, סיפורים, י"ג כתי"ק, אגרות קודש אנגלית, תמונות - רואה כאן לראשונה את אור הדפוס.

*

כאן המקום להעתיק ב' קטעים משיחות קודש בהם כ"ק אדמו"ר מה"מ מדבר על גודל החשיבות להדפיס ענינים אלו, מכתבים, ומנהגים וכו'. קטע א' מהתוועדות י"ב תמוז ה'תשכ"ד (ע' 442) בה כ"ק אדמו"ר מה"מ דיבר אודות ענין זה וכלשונו הק': "דערפאר איז א מצווה גדולה אז די וואס געדענקן אדער די וואס די ענינים זיינען פאראן ביי זיי בכתב... זאלן זיי צושיקן און ס'וועט אפגעדרוקט ווערען אין די טעג, לויט דער רצון פון דער בעל השמחה, וכשממלאים רצון עם מי שלא בערך זה מקשר את הרצון עם בעל הרצון".

קטע ב' מהתוועדות ש"פ נח ה'תשכ"ז (שיח"ק ע' 121) "ובנגוע לפועל, בעט מען ובכל לשון של בקשה, אז מזאל זען אויב עס איז דא ערגעץ וואו, א הנחה כו' בכתב או אפילו בדפוס נאר עס איז דא אין דעם שינויים, וואס בוודאי איז דער מניח געווען א בר סמכא און די שינויים זיינען געווען בדיוק, ועד"ז מנהגים פון רביים צי חסידים כו', אע"פ אז עס איז אפגעדרוקט שוין אסאך, איז דאס בלויז מער ניט כטיפה מן הים, ועד"ז אויב ער ווייס אז דאס איז ביי א צווייטן אדער אפילו בלויז א קס"ד אז דאס איז ביי יענעם אדער א סברא, זאל ער דאס אויך זען קדיגן, ועד"ז בריוו וואס זיינען פון העתקות נאמנות וכו' וכל דמכללי" איתמר זאל מען דאס צושיקן אהערצו, און מען וועט דאס קענען אפדרוקן בכדי עס זאל קענען אראפ קומען בפועל אין א בכון, למען ילמדו".

*

ונחתום בדברי כ"ק אדמו"ר מה"מ (י"ב תמוז ה'תשכ"ז): "דער ענין פון א בר מצוה האט א פארבונד מיט גאולה ויציאה לחופש... דער יצר טוב איז מתחיל פעולתו פון יום הבר מצוה, וואס דערפאר זאגט ער אויף דעם אין זוהר, אז אני היום ילידתיך". ויה"ר שתיכף ומי"ד ממ"ש נזכה למיסמך גאולה לגאולה, מגאולה פרטית זו, להגאולה האמיתית והשלימה, כאשר יקויים היעוד ד"הקיצו ורננו דודר מלכא משיחא", "זנזכה זעהן זיך מיטן רביץ דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים, והוא יגאלנו", יבא ויוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה תיכף ומיד ממש.

י"ט תשרי ה'תשנ"ו
ברוקלין נ.י.

מרדכי משולם וזיסל נאגל

רשימות מסעודות חג הסוכות ה'תשכ"ז

- פרסום ראשון -

סעודת הושענה רבה:

שאלה: באמירת תהילים בהושענא רבה, האם צריכים ללבוש אבנט?
אד"ש: כן.

שאלה: הרי אדמו"ר הרש"ב לא לבש אבנט?
אד"ש: אבל כאן אמר לי מו"ח שצריכים ללבוש.

א' מהמסובים הגיד שבליובאוויטש היו אומרים תהילים בשעה 11:00 בערב.

רש"ג: הנני זוכר רק שאמרו לפני חצות, ואדהרש"ב אמר לחזן שיאמר תהילים מהר, ובעצמו אמר מהר וחיכה כל פעם על החזן.

אד"ש: איך אמרו לפני חצות הרי יש שו"ת בענין זה, ושואלים שם שהאריז"ל אמר שלא להגיד לפני חצות.

ר"י חורגין שאל: בענין אמירת תהילים לפני חצות, הרי כתוב בתהילים וכו'.

שאלה: מתי יכולים להגיד תהילים בכלל?

אד"ש: רק ר"ה ויוהכ"פ יכולים להגיד לפני חצות.

ר"ז דוכמאן: מהו בענין לימוד חומש עם רש"י בלילה?

אד"ש: אע"פ שלא שמעתי, נוהגים כך שהשיעורים אומרים בערב.

שאלה: האם אדמוהרי"צ הלך בד"כ עם השטריימל?

אד"ש: כשהי' אומר מאמר ביקש השטריימל, השיחות אמר רק עם

היארמולקע, וגם ביחידות הי' לבוש רק עם היארמולקע.

ואצל אדמו"ר הרש"ב, הנה ביחידות היו נרות דולקות, וגם לבש בגדי

שבת, וג"כ הי' רק עם היארמולקע. ביחידות דיברו רק חסידות.

רש"ג: שאל שאלה.

אד"ש: לא צריכים לפרסם מפני שהם יכתבו שמות ויחזרו את זה.

בענין פורס מפה, אדהרש"ב עשה והתחרט.

(ברשימה שני'):

אד"ש: מספרים שאדהרש"ב אמר תהילים בהושע"ר בלי כובע ובלי

גארטעל, האם זה אמת...? וכן שזה הי' בשעה 11 (בערב)?

המסובים ענו שכן.
ר' יצחק חורגין שאל בענין יה"ר שבתהילים בהושע"ר ("אחרי יציאת
הלבנה"), [שלכאורה מזה משמע שיכולים לומר לפני חצות]?
אד"ש: שאם הספר הראשון הוא אחרי צאת הלבנה אז [כבר]
הושע"ר בוודאי (והיינו שרק לאחר צאת הלבנה זה נק' "הושע"ר").

* * *

ליל שמינוני עצרת:

דיברו בענין בני א"י אם לעשות שני ימים יו"ט.
רש"ג: הרי כתוב שעושים סעודה קטנה ביום שמע"צ, ואוכלים משהו
בסוכה, ומלווים אותו.
בזמן ששאל לאד"ש, אמר לו אד"ש בחיוך: הלא ישנו ספר המפתחות
שיביט שם?! וסיפר אד"ש: שלהבית יוסף הי' חבר טוב ובזמן שעשה
הבית יוסף (החיבור שלו) עשה מראי מקומות על כל דבר. וחברו לא
הי' בקורת רוח מזה שהבית יוסף מראה בקיאותו. וצווה חברו
לתלמידיו (שלו) שלא ילמדו את הבית יוסף. אחרי משך זמן שכח חברו
משהו, והדבר הזה ידע מקודם ולא הי' יכול בשום אופן להיזכר, עד
שהי' מוכרח להביט בבית יוסף. אח"כ אמר לתלמידיו שיכולים ללמוד
הבית יוסף.
והוסיף אד"ש: שלחברו היו צריכים נס, אבל כעת לא צריכים נס כדי
לשכוח!! (ואד"ש חייך בחיוך רחב)...

* * *

קטע משיחת מוצאי שמח"ת תשט"ז - המתפרסם לראשונה - אודות התקופה בה אנו נמצאים

ס'איז מערניט א הארצווייטיק וואס מ'האט ניט געמאכט די כלים אויף

אויפנעמען אט די הצלחה במילואה . . .

ז. ס'איז דא וואס מ'האט געליינט היינט אין דער סדרה (כאן היי פסק קצר, ובכה) "וליוסף אמר מבורכת ה' ארצו". דער רבי האט דאס געזאגט אמאל אין א פארברענגען (כאן בכה) בנוגע צו זיך [לציון שהשיחה התחילה בקול בוכים].

איז ווי מיין מחותן זאגט: "בא זיי" איז דא א לשון, אז "אותנו עזב לאנחות"...

איז דאס וועל איך ניט זאגן, דערפאר וואס ניט דער שווער... האט געהאלטן פון קרעכצען, און דאס איז דער היפך פון תורת החסידות. ווארום "כל זמן שהנשמה בקרבי" איז דא די שליחות וואס דער אויבערשטער גיט יעדער אידן, און וואס די טעג זיינען אויסגערעכנט, וואס "ימים יוצרו ולא אחד בהם", אז מ'האט געגעבען א אידן אזויפיל טעג וויפיל ער דארף האבן אויף דורכפירן די שליחות,

און פונקט אזוי ווי (ס'איז ניטא) ס'פעלט ניט קיין איין טאג אפילו, אפילו א חלק פון טאג - אט אזוי איז "לא ברא הקב"ה" - ווי די גמרא זאגט אין שבת [אד"ש אומר כאן, כנראה לאחד מהקרובים אליו: דאס דארף איך זיך אפטשעקען צי איך בין ניכטע] "לא ברא הקב"ה"... [כאן מפסיק אד"ש ואומר (בקול חברות): ר' זלמן (כפה"נ בוטמאן), זאגט לחיים. ואח"כ ממשיך] "לא ברא הקב"ה דבר אחד לבטלה", במילא איז אויך ניטא קיין איבעריקע טעג [מישהו הפסיק את אד"ש באמירת לחיים, ואד"ש ענה לו: לחיים ולברכה. ואח"כ המשיך] און מ'דארף אויסנוצן אלע טעג,

און ווי דער רבי האט דערציילט אין נאמען פון צ"צ, אז "אנן פועלי דיממא אנן" - אונזער ארבעט איז כדי צו מאכן [ליכטיג].

...איז במילא, זאגן אז "אותנו עזב... לאנחות" - איז דאס איז זיכער א ליגן... "לאנחות" זיכער ניט; אפילו דער ענין פון "עזב"... איז דאס אויך מערניט... אויב תעזבני - איז אט דעמולט "תעזבך"... און אויב ס'איז ניטא דער "תעזבני" - איז אט דעמולט בדרך ממילא קומט ניט [דער] "תעזבך", במילא איז אפילו דער "עזב" בכלל אויך ניטא.

ס'איז נאר די נפק"מ; וואס אזוי האט דער יצה"ר אויך ניט געקענט קומען צוגיין און זאגן, איז ניט דאס האסטו געהערט און ניט דאס האט מען דיר אנגעזאגט וואס דו האסט צו טאן, ווארום מ'האט געקענט אריינגיין... מיטן יצר הרע צוזאמען... אויף יחידות... וכנראה במוחש, און פרעגן, בפני פון דעם יצה"ר אליין... וואס מ'האט אים אנגעזאגט און וואס מ'האט אויף אים ארויפגעלייגט;

איצטער קען דער יצר הרע אהינצו ניט גיין, דערפאר וואס מ'לאזט אים אהינצו ניט אריין, במילא, אז מ'זאגט אים: קום וועלן מיר מברר זיין וואס מ'האט מיר אנגעזאגט און וואס מ'האט אויף מיר ארויפגעלייגט - זאגט ער, אז ער וועט גיין. דערנאך לאזט מען דאך אים ניט אריין, זאגט ער אז ער איז ניט שולדיק, און ער גלויבט ניט אט דאס וואס מ'וועט אים איבערגעבען. ד.ה., אז ער זאגט אז ער גלויבט ניט אט דאס וואס מ'וועט אים איבערגעבען וואס ס'איז געווען שלא בפניו,

במילא גייט ער אן מיט פיתויים והסתות ווי ס'איז געווען פריער, און אויב ער האט צוטאן מיט איינעם וואס ער האט ניט קיין תוקף וואס א חסיד דארף האבן - איז אט דעמאלט קען ער זיך אריינגעבען, ווי די גמרא זאגט, אז פריער הייסט ער "הולך", און דערנאך הייסט ער "אורח", ביז וואנעט סוף כל סוף ווערט ער די דריטע דרגא.

וויסן דארף מען אבער וויסן זיין, אז דאס איז מערניט אזוי ווי דאס שטאמט פון צד השקר, ווארום אלע ענינים וואס ניט אין צד הקדושה האבן דאך ניט קיין מציאות אמיתי, איז דאך מיט א כש"כ וק"ו אז אויך די טענות איז דאס טענות של שקר -

במילא איז זאל מען וויסן זיין, אז ס'איז ניטא דער ענין פון "עזב", און מ'זאל זיך ניט לאזן איינריידן, אז דאס וואס מ'האט מיט אים גערעדט, אדער וואס מ'האט גערעדט מיט אן אנדערען און מ'האט אים געמיינט - איז דאס איצטער נשתנו הזמנים והעיתים, און איצטער וואלט מען געזאגט באופן אחר!

אויב מ'וואלט אים געזאגט באופן אחר - וואלט מען אים גהייסן מוסיף זיין כמה פעמים ככה, [הבא להלן נאמר בבבלי] ווארום דער וואס זעט אן א שותף פון כמה פניות וטענות - זעט ער, אז פון... זינט די הסתלקות... איז צוגעקומען... הצלחה... אין די אלע ענינים וואס דער רבי האט געוואלט אז ס'זאל זיין - שלא בערך,

תשורה מחגיגת בר מצוה

סיאיז מערניט א הארצווייטיק וואס מ'האט ניט געמאכט די כלים אויף אויפנעמען אט די הצלחה במילואה, במילא האט מען איר ניט אויסגעניצט, און למעלה שטייט דאך על דרך אט דאס וואס ס'ווערט דערציילט אין תנ"ך, אז "אין עוד כלי" ... - איך וויל ניט זאגן... דערפאר וואס מ'דארף האפן אז אזוי ווי "מבורכת ה' ארצו" ... איז ניטא אט דער "ויעמוד"...

ביז וואנעט אז מ'וועט זוכה זיין, אז ס'וועט זיין דער "והוא יכלכלך", אז די הצלחה וועט זיין ניט נאר אין דעם אז מ'וועט געבן הצלחה מופלגה... וואס דאס האט מען געזען אפילו בעיני בשר, נאר סוף כל סוף, מ'וועט זען מיט וועמען מ'האט צוטאן... - וועט מען אויך אנהויבן געבן כלים, וכידוע דער פירוש אויף "והוא יכלכלך", אז ניט נאר ער וועט דיר געבן אורות און המשכות והשפעות, נאר ער וועט דיר אויך געבען די כלים אין וועלכע דו זאלסט זיי אויפנעמען. אבער לכל הפחות, אויף אזויפיל שכל דארף מען האבן - אויף וועלן נעמען די כלים מיטן אור וואס ליגט בתוכם.

בשעת מ'קומט צוגיין און מ'זאגט, אז "איך האב קיין צייט ניט" און אז "איך בין פארנומען", און "דאס איז ניט מיין ענין", און "ניט מיר מיינט מען", און "איך האב בילכערע זאכן מיט וועלכע צו טאן" -

איז בחירה חפשית אפנעמען ביי א אידן, וואס ער האט זיין בחירה חפשית דערפאר וואס - אין אורות און גילויים איז ניטא קיין בחירה חפשית; אין אור אין סוף איז אויך ניטא קיין בחירה חפשית; אט דארט וואו ס'איז דא בחירה חפשית - איז דאס מערניט ווי אין עצמות ומהות אליין, ווי ס'ווערט נתבאר ברמז אין לקו"ת אין בהר, און אין דעם המשך הידוע פון ר"ה פון דעם רבי'ן נ"ע, וועגן דעם ארט פון בחירה חפשית -

איז דאס איז צו שווער צונעמען ביי א אידן, דערפאר וואס דארף מען אים אנרירן דארטאן וואו ער איז איין זאך מיט עצמות ומהות אין סוף ברוך הוא, איז במילא וויל מען זיך דארט אהינצו ניט רוקן כל זמן ס'איז נאך דא עפעס א ברירה;

האפן דארף מען האפן, כאמור לעיל, אז מ'וועט אנהויבן געבן כלים אויך, במילא וועט מען אויסניצן די הצלחה במילואה,

אבער ווייניקסטנס זאל מען מחליט זיין מיט א פשיטות הגמורה, אז בשעת מ'וועט געבן די אורות וכלים זאל מען זיי נעמען בלבב שלם, אן "פאליטיקע", ווי מ'זאגט דא, און געזינטער איז פאר זיך - אפילו אן פניות,

און וואס דעמולט איז נוצט זיך אויס די הצלחה המתאים צו דער כוונה פון דער נשיא הדור, וואס דאס איז דער רבי דער שווער, במילא איז אט דער וועמען מ'גיט דאס - האבן אויך הצלחה אפילו אין די ענינים הפרטים,

... און אט דעמולט וועט מען זען, אז "מבורכת ה' ארצו", אז אויב אפילו כל זמן די נשמה איז געווען מוגבל אין גוף, וואס דאס שטייט דאך אפילו אויף א צדיק גדול ביותר,

... און ווי ער איז דאך מבאר בארוכה אין אגרות הקודש, און דער עיקר אין דעם ביאור אויף דעם, דעם חילוק, אז כל זמן בחיים חיותו בעלמא דין איז דעמולט איז פארט דא די הגבלות פון גוף -

במילא איז געווען הצלחות, ס'איז דאך אבער אנגעקומען דורך יגיעה... ביז וואנעט "והוא מחולל מפשעונו" ... מיט אט די אלע ענינים וואס ער איז דורכגעגאנגען, במילא האט דאך דאס אויך מגביל געווען, במדה גדולה, אט די המשכות והשפעות וואס מ'האט ממשיך געווען מלמעלה, ובפרט וביחוד - דעם אופן ווי מ'האט דאס אויסגענוצט דא למטה,

איז לאחר ההסתלקות, וואס דעמולט איז דאך "אשתכח יתיר מבחיוהי בכולהו עלמין", וואס עולם הזה הגשמי איז דאך בכלל זה, או ניט נאר בכלל זה, נאר מערער ווי אין די איבעריקע עולמות, דערפאר וואס "לא עזב הרועה את צאן מרעיתו" - איז דעמולט האט אנגעהויבן גיין די הצלחה באופן אחר לגמרי, אן הגבלות,

ס'איז מער ניט וואס מ'ניצט איר [ההצלחה] ניט אויס במילואה, במילא זעט זי זיך אויך ניט אן במילואה, אבער אט דארט וואו מ'האט איר געוואלט ניצן, און געוואלט מיט אן אמת - האט מען געזען אין דערויף אז דאס איז למעלה מדרך הטבע.

ביז וואנעט, אז אט די וואס מ'האט גערעכנט אז זיי זיינען מנגדים - זיינען זיי געווארן ניט נאר אויס מנגדים, נאר זיי זיינען געווארן מסייעים.

* * *

יומנים

משנות ה'שית - ה'תשנ"ד

שבוע דחג הסוכות, ובמיוחד יום י"ט תשרי ג' דחומ"מ - פרסום ראשון

ה'שית

ליל ג' דחומ"ס: בליל זה הרמ"ש שי' האט פארבראכט ככל השנה. דיבר על השמחה כאופנו עד השעה שנים עשר.

ליל ד' דחומ"ס: בליל זה התוועד הרמ"ש עוה"פ. ואמר אז שבבילה שעבר הרי היו כמה שיכולים לומר עליהם 'ר"ל' האט ער ניט געקענט רעדען אלץ וואס ער האט געוואלט. ועל כל ענין הי' צריך להיות מקור, ואפילו (ציון) הדף. בליל זה ביקש מר' . . . ואמר שיכול לשתות יותר מהם ולישאר בדעתו . . . הרמ"ש שתה ולא אכל מאומה. והתחיל לדבר ע"ד ענין המשקה. כמעשה הידוע שקודם שלקחו בהמה לשחיטה, נותנים להם משקה (מים) כדי שעורות שלהם ירד בקלות. מן היושבים בליל זה הי' ג"כ הר' . . . (אחר ששתה הרבה) ושמע את התיבה "בירור" אמר "וואס איז בירור"? כשמוע הרמ"ש שהנ"ל מתבלבל התחיל לדבר על שמו "זלמן" ושאל את בנו שד"ב לעמוד אצל אביו... אח"כ הגיד הרמ"ש הסיפור על הרב שנ"ז מליאדי (האדה"ז). הסיבה שלא סיפרו מעשה בימי הצ"צ מפני שא' המתנגדים האבן געהאט קעגען אונזער חסידים. אבל בימי הרבי מהר"ש לא הקפידו ע"ז. (הסיפור של יולדת ביוהכ"פ, וכ"ק אדמוה"ז הכין בשבילה אוכל כו'). אח"כ הי' טומעל מזה ושאלו לכ"ק אדה"ז: היתכן? וענה: "אין מצוה גדולה מזו"ר... רמ"ש שתה (לערך) פיינט וחצי של משקה והי' בשמחה.

ה'תשי"א

ימי הסוכות: בלולבו של הרמ"ש יש י"ג הדסים. (שמעתי שאצל הריי"צ לפני נשיאותו הי' (בלולבו) י"ב הדסים ואחר קבלת הנשיאות י"ג הדסים). הרמ"ש האט עטלעכע אתרוגים. ברכנו על אתרוג שלו, וישב בעת מעשה ואמר "קטורת" זה שאומרים לפני התפילה. בעת שהקיפו הושענות, שאל א' לרמ"ש (שנוהג לאחוז הכל (הד"מ, לולב וכו') ביד ימינו נגד ליבו) אם צריכים להתנהג כך? וענה: איך האב עס ניט געזעהן אין ספרים, אבער אזוי טו איך. (וכך התחילו לנהוג).

ה'תשי"ד

שמחת ביה"ש: באמצע ההתוועדות אמר: איך וויל ניט מען זאל מיר חושד זיין אז איך רעד און רעד און סוכ"ס וועל איך רעדן וועגען לערנען חסידות, אפילו ווען איך וואלט ניט גערעט וועגען דעם, פארוואס דארף מען אומזיסט חושד זיין א אידען, וועל איך רעדען און עס וועט ניט חושד זיין בחינם, ואמר: הערט זיך איין אידן... מען דארף לערנען חסידות...

תשורה מחגיגת בר מצוה

ה'תשכ"ה

יום ו' י"ט תשרי: היום ברכו על הד"מ כרגיל, הדסים וערבות מיובשים כבר, אד"ש לא החליפם עדיין. בתפילה ניגנו אתה בחרתנו, הושיעה את עמך, וכשאד"ש יצא שוב ניגנו הושיעה את עמך, ואד"ש נענע בראשו. בשעות הצהריים הי' יחידות לאלו שנוסעים מיד אחר שמח"ת לארה"ק. למעריב התחיל החזן "לכו נרננה" ואד"ש עשה בידו שיתחיל "מזמור לדוד".

ה'תשכ"ז

במשך חול המועד: כו"כ אנשים הלכו לכמה מקומות על מנת להתוועד. בכללות לא אירע משהו מיוחד, חוץ מכמה התוועדויות של אנ"ש והתמימים שהתקיימו פה ושם ב 770. ביום הא' של חוה"מ הרבי הגיע להתפילה בשעה 9:50.

ה'תשכ"ח

יום ו' ג' דחומ"ס: שום דבר מיוחד לא אירע. בערב לפני מעריב נודע שיהי' אסיפה לכל הבחורים בסוכה לאחרי מעריב ושכל התמימים ישתתפו בזה. האסיפה הי' בנוגע לכל הדחיפות שהיו במשך ההתוועדות של יום שני דיו"ט. באסיפה נאמר שלא יהיו שום דחיפות בשעה שהרבי בסוכה. וכשהרבי יאמר המאמר שאף אחד לא ידחוף קדימה אלא כ"א ישאר במקומו. כל הילדים לפני בר מצוה שיעמדו בחצי השני של הסוכה. כן באסיפה דיבר הרב מענטליק על חשיבות שלא יהי' שום דחיפות בשעה שהרבי נמצא בסוכה. לאחרי מעריב חזרו בביהכנ"ס כל הנ"ל בקול רם וביקשו מכולם לקיים כל הנ"ל.

יום ש"ק ד' דחומ"ס: בבוקר לא אירע משהו מיוחד. לאחרי התפילה, הסוכה התחילה להתמלאות. עוה"פ קראו אודות סדר ההנהגה הנ"ל, וביקשו מכולם לעשות שהכל יהי' באופן היותר מסודר וכו'. הרבי נכנס בסוכה בשעה 1:30, ועשה קידוש. במשך הזמן שהרבי הי' בסוכה הרי לפלא וכמעט לא היו דחיפות ב"ה. כשהרבי אמר המאמר כולם היו על מקומם, ויכלו לשמוע הרבי בכל מקום. ההתוועדות נגמרה לאחרי 5:00, ולאח"ז הי' מנחה.

ה'תשכ"ט

יום ש"ק כ' תשרי: היתה התוועדות ב' שיחות, מאמר - חסידים ואנשי מעשה. אח"כ שיחות רש"י. להתוועדות עשה קידוש, ירד עם בקבוק משקה הורה לחלקו לרש"ל עבור ענין התורה שנמשלה למים. סיים בשעה 5:15 ב"ושמחת בחגך". מנחה כרגיל - מחדרו יצא בשמחה והורה לשיר. להבדלה הורה להרב חרגין לומר "לישב בסוכה", וכשלא עשה, עשה אד"ש תנועת ביטול בידו ויצא. ליל הושע"ר, - ירד לתהלים בשעה 1:10 תהלים - כרגיל ישב כל הזמן, ויצא ב"ושמחת".

ה'תשל"ד

יום ב' דחומ"ס: לאחר התפילה רמז כ"ק אד"ש לר' זושא שיתחיל לנגן והתחיל הושיעה את עמך. ועשה כ"ק אד"ש בידו הק' שינגנו.

בערב רקדו בביהכנ"ס למע', ולפני תפלת ערבית כשנכנס הרי"ל לחדרו הק' צוה אותו כ"ק אד"ש שימסור להרוקדים, "אז מען טאנצט הויבט זיך דער פלאר [מתרוממת (מתנדנדת) (חלק מ) רצפה] און דער אה"ק שאקעלט זיך".

(העתקה מא') החליטו כו"כ ליתן פ"נ לכ"ק אד"ש בתור אתעדל"ת. ובהמשך למה שסיפר כ"ק אד"ש המעשה מהצ"צ ומהר"ש בנוגע אז מען דארף האבען משיח בפועל ממש ואמר לו הצ"צ שרצה לשמוע זה מא' (שעדיין) לא הי' רבי, וכן הכא רצו למסור פ"נ לכ"ק אד"ש אודות המצב הקשה בא"י ושיהי' בחסד וברחמים וכו'. לפועל בחרו בעשר מכמה מדינות, ומסרו הפ"נ לכ"ק אד"ש בשעה שיצא בלילה לילך לביתו. ובתחילה נטלו כ"ק אד"ש והלך. ובקשו מכ"ק אד"ש לקרוא הפ"נ עכשיו, ואמר כ"ק אד"ש: "איך האב ניט די ברילען". ואח"כ אמר: "איך בין יעצט אין א קו פון שמחה וואס ווילט איר מאכען בא מיר א קו פון מרה שחורה"? ואמר "אז מען גיט בין איך מקבל". ואמר ג"כ: "אז מען קען נעמען א מנין אויפן ציון און דאס דארטען ליינען".

יום ג' דחומ"ס: בשעה שלש לאח"צ לערך, כ"ק אד"ש יצא מהסוכה שלו ל 770 ובעמידתו בביהכנ"ס למע' שמע שהילדים מנגנים בהסוכה שבחצר ונגש להחלון ועשה בידו הק' כמה רגעים שינגנו.

ה'תשל"ה

יום ו' עש"ק ב', דחומ"ס: כמו כל ימי החג, ברכנו עם הלולב והאתרוג של הרבי, והיום ראינו שהרבי שליט"א שינה את האתרוג שלו ועכשיו עם אחד שאין לו פיטום. אומרים שהאתרוג הראשון כבר נהי' שחור מרוב אנשים שברכו עליו.

שבת חוהמ"ס - י"ט תשרי: היום הי' יום טוב'דיקע תפילה, אבל לא הי' התוועדות. בערב התוועדנו אצל יהודה בעלסאפסקי שי' [שביתו נגד בית הרבי על פרעזינדט סט.], ושמענו שבשעה שהרבי עבר על יד הבית, שמע הניגונים, והביט איפה הסוכה שממנה יצאו הניגונים.

ה'תשל"ז

א' דחומ"ס: היום בבוקר כ"ק אד"ש הגיע בשעה 9 בבוקר, ומסר הלולב והאתרוג קצת זמן לאחרי זה. שחרית הי' בשעה 10 כבכל שבת ויום טוב, וכ"ק אד"ש לבש הקאפוטע של משי. מנחה הי' כרגיל בשעה 3:15 ומעריב בשעה 9:30, וככה יהי' אי"ה במשך כל חול המועד.

אחה"צ, התקיים 'כינוס עולמי העשרים' של 'צעירי אגודת חב"ד', והשנה כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכבוד האירוע מכתב עם מראי מקומות. כרגיל הרב מרדכי מענטליק קרא המכתב בתחילת הכינוס. וכן דיבר הרב חודוקוב.

תשורה מחגיגת בר מצוה

בהמשך למה שכתבתי לעיל, שמעתי שבסוכה של הרבי, נמצא תנ"ך, תניא, כתר שם טוב, מגיד דבריו ליעקב, סידור ותהלים. ביום השני של יו"ט הרבי הביא עמו בסוכה מאמר דא"ח. בנוגע להדיבורים של כ"ק אד"ש עם הרב י"מ שי' גורארי, שמעתי אשר כ"ק אד"ש דיבר חזק אודות המבצעים שבנוגע להבחורים כתב כבר הרבה פעמים ודיבר שענינם זה לימוד התורה בשקידה והתמדה ולנסוע עם "טנק" זה צריך להיות רק עם רשות ההנהלה, וכשמדברים בנוגע למבצעים, זה בעיקר עבור הבעלי בתים הצעירים, והנהלת הישיבה לא עושים כלום בענין זה. רי"מ שי' אמר שהבחורים לא מגיעים אל ההנהלה לדבר בענין זה, וכ"ק אד"ש ענה שבאם ההנהלה יתענינו און זיי וולען זיך זארגן וכו' אז הבחורים יגיעו אליהם. ומה שחושבים שכשלא הולכים על טנק כל היום "מזוערט אויס מקושר", הרי זה לא ככה.

ה'תשל"ז

יום ד', ג' דחומ"ס: בהמשך להודעה שנתקבלה כרעם ביום בהיר, על שהיום אי"ה יהי התוועדות עם ילדים וילדות קטנות, וכ"ק אד"ש יטול ידיו לסעודה ואחר ההתוועדות אד"ש רוצה בעצמו לחלק כוס של ברכה לכאו"א! הנה כל השבוע היו מכתבים ותשובות ע"י אד"ש ע"ד ההתוועדות.

אתמול שלחה הנהלת של"ה ב' תכניות לכ"ק אד"ש לברר מה יהי הסדר בפרטיות. אד"ש לא קיבל את התכניות אלא סדר חדש. וזה יהי התשובה בכת"ק של כ"ק אד"ש:

התכנית להתוועדות שמחת בית השואבה עם הת' שי'

יום ג' דחומ"ס ה'תשל"ז

כל קבוצה ומדריכה אצלה - (דהבנות בביהכנ"ס)

כשיסודר כ"ז יודיעוני.

נמ"י לאחרי המוציא (דהמנין).

ברכת במ"מ ולישב בסוכה דהת' שי'

ניגון אתה בחרתנו

שיחה

תרגום

ניגון ושמחת בתגך

שיחה ותרגום

י"ב פסוקים. ניגון עוצו עצה ותופר

ניגון הושיעה את עמך (ג"פ

ברהמ"ז

המדריכים יקחו אצלי (1) מכוס של בר' (בבקבוקים)

ויחלקו לקבוצתם

תשורה מחגיגת כר מצוה

כן 2) מעטפות שבכאוו"א די דיימס ויחלקו לכאוו"א

2 דיימס

(גם להבנות)

ברכה אחרונה.

באם די זמן ולא יתבלבל הסדר כלל – לאחר שיצאו הבנים

יכנסו הבנות לסוכה. ברכות במ"מ ולישב בסוכה וכו'.

באם ספק – לא כדאי.

באם אפשר ליתן לכאוו"א החוברת די"ב פסוקים. חוברת תשרי.

*

כך הי' תשובת והסדר שעשה כ"ק אד"ש להתוועדות עם הת'. ומוזה יכולים לראות שכ"ק אד"ש מדקדק על כל פרט (ועד כ"כ שאמר מי צריך להיות בהמנין להסעודה, וביניהם כל המזכירות. הרב י"י העכט, הרב ש"ב העכט, הרב מענטליק והרב יוניק).

מנחה הי' כרגיל בשעה 3:15 למטה וכל הילדים שבאו להתוועדות התפללו עם אד"ש, הבנות היו כבר בביהכנ"ס וכשבאו הילדים אחרי מנחה סידרו להם מקום לישב. אני חושב שהי' לערך 450 ילדים, ובשעה 4:15 נכנס כ"ק אד"ש ונטל ידיו הק' לסעודה, והתכנית - כנ"ל - התחילה. אחרי ברכת המוציא צוה אד"ש לחלק לכאוו"א מהלעקאח שנתן מקודם. ואח"כ אמר "און וואס איז מיט מיר"? וביקש לעצמו ג"כ. הסדר הי' כהתכנית ובשעת אמירת הי"ב פסוקים אמר אד"ש ג"כ כל מילה ומילה. קודם הניגון עוצו עצה דיבר אד"ש עוד הפעם (ג') ותרגום הי' ע"י הרב העכט ואח"כ הסדר כנ"ל.

סידרו ג"כ שהבנות יוכלו להיכנס בסוכה אחרי הבנים, ובירכו ברכת במ"מ וכו' ג"כ. אד"ש אמר לכאוו"א מהם "לחיים ולברכה". אח"כ יצאו כל הבנות וכל הילדים קיבלו החוברת של תשרי ומכתב אד"ש להילדים שיצא היום. ואח"כ חזרו לבתיהם. המסיבה היתה בסדר מסודר בכל הפרטים ומשך זמן אח"ז אמר אד"ש להרב חודקוב שהסדר הי' "ברוב פאר והדר". בשעת ההתוועדות רק המנין והילדים והמדריכים היו בסוכה וכל אנ"ש והאורחים וכו' היו בביהכנ"ס למטה ושם הי' CLOSE CIRCUIT T.V. והיו יכולים לראות הכל משם. כמה בחורים היו בדופני הסוכה אבל בכלל הי' סדר מסודר. כל היום אני וחבריי עבדנו לסדר האכילה והשתי' עבור הילדים. ובשעת השיחה עמדתי בצד ימין של אד"ש. ההתוועדות הי' במשך שעה וחצי.

ה'תשל"ח

ליל ש"ק (ג' דחומ"ס): נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להסוכה שהאורחים אוכלים שם ושאל לר' משה ירוסלבסקי שי' איפה הם השולחנות? (מפני שאורחים היו עומדים בכל הסוכה כולה גם על השולחנות, ולא הי' נראה כלל השולחנות, לכן שאל).

אח"כ שאל להנ"ל איפה הנרות שבת? והנ"ל הראה לכ"ק אד"ש שהם בסוף הסוכה, כ"ק אד"ש הלך עד קצה השני של הסוכה ושם עמד במקום מסויים ואמר (הלשון אינו ברור כלל וכלל): "א גוטען שבת... עס איז דאך זמן שמחתינו... די וואס זיינען געקומען אויף חודש תשרי זאל זיין (אצלם) מבורכת ה' ארצו ממגד שמים מטל ומתהום רובצת תחת, און מען זאל הערן

בשורות טובות און עס זאל זיין טוב לשמים וטוב לבריות. א פרייליכן שבת. גמר חתימה טובה".
 בעת צאתו מהסוכה אמר: עס איז דאך "ישמחת בחגך" (רמו שינגנו הניגון כו').
יום הש"ק: נסדר תהלוכה לשכונת קווינס. והי' שם התעוררות גדולה. תפלת מנחה, באמצע
 "ברוך שמי" רמו בידו הק' שינגנו ניגון אנא עבדא כו' ואח"כ הסב פניו הק' להקהל ועשה עם
 ידיו הק' לערך 5 מינוט. אחרי תפלת מנחה התחיל לגן ושמחת וגו'.

ה'תשל"ט

י"ט תשרי ג' דחומ"ס: בעת חלוקת הלעקאח נתן "יישר כח" לר' גליק שיחי' (אנגלי') עבור
 השתדלותו בהדפסת התניא במדינות שונות. אחרי שחרית אמר לר' שלום שבת שי' שמכיון שהוא
 כהן, יברך את ישראל. התפלל מנחה בשעה 3:15.

ליל ש"ק חוהמ"ס: אחרי תפלת ערבית, אמר אד"ש לר"מ שי' ירוסלבסקי שיבוא בסוכה
 לאחרי חצי שעה. (לבקר האורחים שי'). אחרי חצי שעה נכנס אד"ש וראה (היאך) שר' משה עומד
 מן הצד, אמר לו: איר זייט דאך די וועג! והלך לפני אד"ש להראותו וכו'. אד"ש הלך עד סיום
 הסוכה (אצל הנרות שבת) ועמד והתחיל לומר:

א גוט שבת גוט מועד. אזוי ווי עס איז שבת ומועד איז אין די פרשה וואס מען ליינט (שבת
 חוהמ"ס) שטייט הנני גורש מפניך את האמורי והכנעני און די איבעריקע אומות וואס ער רעכנט
 אויס אין פסוק, (דער אויבערשטער פארטרייבט זיי).. און אזוי ווי מען האלט דאך ביי מאכן א
 כריתות ברית מיט גויים איז הישמר לך פן תכרות ברית ליושבי הארץ גו' אז חס ושלום צו
 מאכען וואס נאר עפעס א כריתות ברית מיט צוריקגעבען וואס נאר עפעס (פון ארץ ישראל), ביז
 וואנעט אז די גויים אליין וועלען ניט וועלען נעמען - "ולא יחמוד איש את ארצך" גו' און עס
 וועט ניט זיין קיינע פגיעות אין גוף נפש וממון, ביז אז אדרבה: והרחבת את גבולך גו' (קני קניזי
 וקדמוני?) בקרוב ממש, נאך אין די לעצטע טעג פון גלות, (פאר קבלת פני משיח צדקנו) און עס
 זאל זיין מועדים לשמחה, ממשיך זיין למטה מעשרה טפחים, בטוב הנראה והנגלה.

(אח"כ אמר:) הערן בשורות טובות על כל השנה. אח"כ אמר: א דאנק (פאר) די מנהלים און
 מנהלות, ועוזרים ומסייעים, וגדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה... (השיחה יצאה מוגה
 מאד"ש).

יום ש"ק חוהמ"ס: בעת חזרת הש"ץ מוסף, בעת "שים שלום" וכו' התחיל החזן לנגן ניגון
 שמח עם התיבות ד"שים שלום", ועשה אד"ש עם ידיו הק' לאות של שמחה. אחר התפילה עלה
 ר' שלום שבת שי' (על הבימה של אד"ש) ואמר: "יברכך" גו' עד "שלום". (בעת מעשה חיך
 אד"ש). אח"כ אמר לו אד"ש: שיכריו שהוא כהן ויש לו מצוה לברך את ישראל באהבה. (הני"ל
 הכריו). כשאד"ש יצא מביהכנ"ס, פגש את המשפיע הרה"ח ר' יואל כהן שי' (שהוא הי' מברך
 בכל ימי חוה"מ) ואמר לו אד"ש: עס איז ניט קיין השגת גבול. אחרי תפלת מנחה נכנס לסוכה.
 נכנס לתפילת ערבית, כחצי שעה אחרי הזמן.

ה'תש"מ

ג' דחומ"ס: אד"ש הגיה המאמרים דשבת שובה וי"ג תשרי. אחרי מנחה אמר לפריידין: ס'איז דאך יו"ט ומדוע אינו לבוש בגדי יו"ט? הר' ש. נכנס לגעה"ת ואמר לו אד"ש שהיות שאין עכשיו זמן היחידות ולכן אי"ז בהחדר ואמר לו שידבר עם שר החינוך בקיובעק (קנדה).

ה'תשמ"א

ג' דחומ"ס: א' דיבר עם אד"ש שלא הרשו לו לברך על לולבו של אד"ש, ומסר אד"ש עוה"פ הלולב שלו בשבילו... אחרי מנחה דיבר שיחה להילדים בביהכנ"ס (שהתכנסו לפני מנחה בסוכה, ושמעו האגרת שאד"ש כתב להם שבכל שבת בשנת הקהל יתכנסו וילמדו איזה דבר בתורה כו') תוכן השיחה: צבאות ה' והלימוד מזה הוא מצבא גשמי. הורה שידפיסו עוה"פ הי"ב פסוקים כו'. אח"כ אמר: שהיות שיש לכל צבא "פערעיד", יהי גם לצבאות ה' פערעיד בחנוכה, ואז כל ילד ימסור הרשימה עם מי הצליח שיוסיף או ילמוד ענין התורה ויקבל אז פרסים בעבור השתדלותו אם הי' באופן מצויין. לסיום השיחה חילק דיימס להמדריכים שימסרו להילדים והתחיל לנגן ויצא.

בערב אחרי תפלת ערבית דיבר שיחה ע"ד אושפיז דיוסף - הוספה בענין השמחה... שלימות העם (שלילת החוק מיהו יהודי)... כשיהודים מרקדים באמצע הרחוב און מ'שטעלט אפ די פארביי - פארערס האט דאס א דין פון א רה"י (בהל' שבת) (כנראה הכוונה לכל מה שדיירי השכונה רקדו בכל לילה עד אור הבוקר ברחוב מונטגומרי וקינגסטון והמשטרה עצרו המכונית)... הזכיר כל הרביים. השיחה ארכה שעה ועשרים וחמש מינוטין!

לייבל ניגש לאד"ש (בחדרו?) וסיפר לו שהמשטרה רוצה להפסיק מה שעשו ע"ע בגלל הטענות של השכנים וכו' וענה אד"ש: אי"צ לערער עם המשטרה והשכנים, כ"א מספיק על רחוב מונטגומרי, ואם הייתי יודע מזה הייתי מזכיר זה בהשיחה...

שבוע דחג הסוכות ה'תשמ"ב

ליל א' דחגה"ס: לפני התפילה (וכן לפני שאר התפילות) לא פנה פניו הק' להקהל אף ששרו כשנכנס. אחרי מעריב אמר שיחה, אח"כ נכנס לסוכה לכבוד האורחים ובירכם בברכת החג.

ליל ב' דחגה"ס: אחרי מעריב - שיחה.

ליל א' דחומ"ס: אחרי מעריב - שיחה.

ליל ב' דחומ"ס: אחרי מעריב שיחה, בה דיבר גם בהנוגע כתיבת ס"ת ושזה נוגע להמצב. תיווך משה רבינו ואדמוהאמ"צ (אושפיזין). דיבר בארוכה און שארף ע"ד החזרת השטחים כן ע"ד מתי השואה יכתבו גם ס"ת. בצאתו פגש שבחור א' עשה צילום ממנו ואמר לו שילמוד כ"כ פרקי תניא כמו מספר התמונות שעושה.

גם אמר לגרונר: - כתיבת ס"ת זה נוגע עד למצב של פקו"נ. וכמה שעושים בזה מסירים הענין דפקו"נ.

ה'תשמ"ג

אור ליום ג' דחומ"ס: אחרי תפילת ערבית דיבר שיחה ודיבר ע"ד השייכות של אהרן והצ"צ ושייכותם לשיעור חומש דיום זה. וכן בלילה שלאח"ז דיבר שיחה לאחרי מעריב ואז דיבר על השייכות של יוסף ואדמהור"ש.

ה'תשר"מ

יום ג' כ' תשרי: בשעות הצהריים התקיים כינוס "צבאות השם" בתחילתו התאספו הילדים. הרבי נכנס לכינוס בשעה 2:30 התפללו מנחה ולאחריו אמרו י"ב פסוקים כו', שרו ווי וואנט משיח נאו, והרבי אמר שיחה בת ג' חלקים.

הילדים שרו את הניגונים (שהרבי ביקש עליהם בסוף השיחה) בליווי התזמורת והרבי שליט"א הלהיב את השירה במחיאות כפים, בשמחה רבה. המדריכים ניגשו לכ"ק אדמו"ר שליט"א (שירד מבימתו) ועמד בצידה, סמוך לשולחן קטן) והוא נתן להם חבילות מטבעות של 10 סענט עבור הילדים. בתום החלוקה, לפני שיצא הרבי מביהכנ"ס, התחיל בעצמו לשיר "שיבנה ביהמ"ק".

ב 7:30 נכנס הרבי לתפילת ערבית, ולאחריו פתח בשיחה. הרבי אמר שלכל לראש יש להמתיק את הגבורה העיקרית, הגלות, שהיא תכלית הירידה, ועל ידי כך מגיעים לתכלית העילוי. כאן פרץ בבכי מר ובקול רווי דמעות המשיך את השיחה באמרו בין השאר: "מצד השכל אין מקום כלל לענין הגלות: לשם מה צריכים את כל ה"מאטערניש" ...דשכינתא בגלותא, משיח בגלותא, וכל אחת ואחת מישראל בגלותא ...ובאופן דהולך מוסיף - שלא למעליותא, "בכל יום ...מרובה כו' משל חבירו".

בסיום השיחה דיבר הרבי על מעלת הצדקה, והרבי אמר כי כדי להוסיף בכך עתה, יתן לטנקיסטים שטרות של דולר על מנת לתת לצדקה - ביום, והוסיף כי יש להעביר את "הצעה ובקשה והפצרה" להוסיף בצדקה לכל אחד ואחת מישראל.

כמעט לכל אחד שאל הרבי: : דו ביסט א טאנקיסט? טרם צאתו חיפש הרבי במבטו את ר"ז וילמובסקי, הנוהג בדרך כלל להתחיל לשיר עם סיום התפילות והשיחות, לאחר שהרבי מצא אותו והוא התחיל לשיר "ושמחת", יצא הרבי את ביהכנ"ס כשהוא מניף בידו בעוז להגברת השירה.

ה'תשמ"ה

יום ב' י"ט תשרי, ג' דחומ"ס: ב 10:15 יצא הרבי מחדרו וחילק צדקה לילדים, לאחר שסיים נתן גם לצלם ל"י. פריידין מטבע לצדקה ואמר לו "דמי טרחה" (הנ"ל סייע לארגון הסדר בשעת החלוקה). אח"כ שב לחדרו הק' וכעבור מס' דקות יצא לתפילת שחרית.

לפני הלל הביא הרה"ח ר' מאיר שי' הארליג את הד' מינים לרבי, הכריכות (האוגדות את הלולב עם ההדסים והערבות) היו גבוהות מתחת הלולב (יותר מטפח), הרבי הוריד כל כריכה בנפרד והדקה.

הרבי יצא לביתו בשעה 2:20 וחזר כעבור 45 דקות לערך.

את שיחת היום פתח הרבי בהסבר המשותף בין האושפיון; יוסף שהי' משנה למלך, והמהר"ש - הנהגה ד"לכתחילה אריבער". ההבדל הי' במצב היהודים - "טוב לארץ מצרים", כנגד גזירות המלכות בזמן המהר"ש (הגם שבטלו באופן ד"לכתחילה אריבער"). וההוראה לשמח יהודים בכל

תשורה מחגיגת בר מצוה

מצב ע"י ריקוד בכל רגע פנוי (מלבד התפילות) כר' יהושע בן חנני'. בשיעור החומש מרומזין האושפיוזין; וליוסף אמר, ושמואל ר"ת, מגד, שמים, ארץ, ומראש הררי קדם, "ל" אות היוצא מהשורה - "לכתחילה אריבער". הרמב"ם מציין את הקרבן היחידי שכל יהודי מביא - קרבן יולדת. הרבי סיים בהוראה משמחת ניסוך המים - דבר פשוט -, הרי מתוך רקוד פשוט נרקוד לקראת משיח צדקנו.

ה'תשמ"ו

ב' דחומ"ס: היום הי' "ראלי". בעת שניגש א' הנכדים של ר' זלמן יפה שי' לומר א' הפסוקים - ור"ז שהי' כותב כל פרט ופרט - פנה כ"ק אד"ש אליו ורמז לו - בהראותו בידו הק' על הנכד - שיכתוב את זה.

ה'תשמ"ז

יום ב' דחומ"ס: באור ליום זה הלך לעולמו הרה"ח וכו' ר' זושא ווילמובסקי ע"ה. לייבל שאל לאד"ש מה לעשות באיש ע"ד כבוד האחרון. וענה אד"ש ככל מה שנהגו עם ר' שמרי' גורארי' ע"ה. ושודיעו לבנו באה"ק ע"י אינו יהודי. גם בלילות דחומ"ס דיבר כ"ק אד"ש שיחה אחרי תפילת ערבית. אחדים מהם ארכו לערך שעה וחצי עד שעה ושלושה רבעי.

ה'תשמ"ח

יום א' ח"י תשרי, ב' דחומ"ס: לתפלת שחרית נכנס הרבי כבכל ימי החג בשעה 10:00. לאחר תפילת שחרית נכנס אד"ש לחדרו ויצא מיד לחלוקת הדולרים שארכה קצת יותר משעה. היום התקיים כינוס צא"ח העולמי הל"ב בביהכנ"ס וביהמ"ד - 770, הכנס נפתח בשעה 2:00 בערך. פתח את הכינוס הרב משה פנחס שי' גלדמאן מזכיר צאגו"ח שהזמין את הרב מרדכי מענטליק ע"ה ראש הישיבה, לפתוח בדבר מלכות, וחזר משיחת י"ג תשרי שנה זו, כמנהגו מידי שנה. אחריו דיברו מד"א הרב אברהם שי' אזדאבא, ומד"א הרב יוסף אברהם שי' העלער חברי הבד"ץ. אח"ז דיברו ראשי ישיבות שלוחים ומנהלי בתי חב"ד, ע"ד הקהל בקשר ללימוד התורה ויר"ש, והפצת המעיינות בשטורעם הכי גדול. הרב דוד שי' ראסקין נעל את הכינוס בענין הקהל וג' הקוים והודיע שהמשך הכינוס יהי' בשעה 10:00 בסוכה ובהמשכו יתקיים התוועדות לתלמידי הישיבות ע"י המל"ח כנהוג. בהתוועדות בסוכה הי' המנחה הרשד"ב שי' רייטשיק, הר"ג שי' שפירא חזר על הליקוט לחג הסוכות, הרב מ. מענטליק ע"ה דיבר ענין בנגלה, ולאח"ז התחילה התוועדות שנמשכה עד לפנות בוקר ע"י הרב שלום שי' מאראזאוו.

יום ב' י"ט תשרי, ג' דחומ"ס: בערב השיחה ארכה כשעה ורבע בערך.

ה'תש"נ

יום רביעי ג' דחומ"ס: הרבי החליף את האתרוג עליו בירכו ביום ב' וג' לאתרוג דיום א'.

תשורה מחגיגת בר מצוה

בתפלה לפני ואחר הלל סידר הרבי משך זמן את הלולב, ואחר התפילה נתן לר"ד רסקין שי לסדר מחדש את הלולב [הנ"ל מכין את הלולבים בעיו"ט].

מטעם המזכירות תלו פתקים לפני מנחה אודות חלוקת הלעקאח לאנשים נשים וטף אחר חלוקת השטרות לצדקה בלילה. בחזרת הש"ץ במנחה עמד הרבי.

לפני מעריב בעת שירת ושמחת עודד את הרבי את השירה, וכשעלה לבימה הסתובב ועשה בשתי ידיו הק' בתנועות חזקות מאד לכל הצדדים, כן הביט רבות על הילדים שאומרים קדיש.

השיחה אחר מעריב ארכה 25 דקות, בשיחה חזר הרבי על הכרזת הגבאי אחר התפילה אודות חלוקת הלעקאח הלילה וכן שיגשו רק אלו שלא קיבלו, ובהושענא רבה יחלק להבאים בין הזמן דעתה להו"ר. כמו"כ אמר הרבי את הר"ת (בהמשך למש"כ הרבי במברק עבור ה"הקפות דשניות) "הי' תהא שנת ניסים". [בהמברק הנ"ל כותב הרבי את הר"ת "הי' תהא שנת נפלאות כו' ניסים"].

חלוקת הדולרים אחר השיחה ארכה שעה ושלישים וחמש דקות, במשך החלוקה חיך הרבי חיוכים רחבים יותר מכל הלילות קודמים. בשעת החלוקה ביקש ר' ישראל שם טוב שי ברכה שלא ירד גשם בשמחת בית השואבה ובירכו הרבי ב"בשורות טובות" [וכן הי' גם אתמול]. בשעת החלוקה נתן הרבי עוד שטרות לאלו שביקשו עבור אחרים.

כחמש דקות אחר סיום חלוקת הדולרים (9:15) החל הרבי לחלק לעקאח בפתח חדרו הק' (עקב מזג האויר) עד השעה 11:00. עברו קודם הנשים ואח"כ האנשים. לכהן א' אמר הרבי שיכוון עליו ביו"ט הבעל"ט בעת ברכת כהנים. לדובר חב"ד באה"ק נתן הרבי עוד ב' חתיכות לעקאח - "פאר די צייטונגען" והוסיף: "אז דו וועסט זיך פירן מיט א בעל הבתישקייט וועסטו ווערען א בעה"ב". לא' מאנ"ש מלונדון שאל הרבי אם יש לו קופת צדקה במשרדו וכשענה שיש לו, הוסיף לו הרבי חתיכת לעקאח ואמר לו שמאחר וא"א להכניס הלעקאח לקופה ע"כ שיפדה את הלעקאח ויכניס את הפדיון לקופה.

[סיפר חסיד גור: אף פעם לא ראה אותי הרבי. לפני כמה חדשים כתבתי מכתב לרבי אבל לא זכיתי למענה, כשעברתי הערב לקבל לעקאח, אמר לי הרבי: "איך קום אייך א בריוו"].

ה'תנש"א

יום שני י"ט ג' דחומה"ס: בשעה 9:05 יצא הרבי מחדרו הק' - ובידו הלולב (הקטן) ואתרוג, לסוכתו שבחצר. כעבור כמה דקות פתח את דלת הסוכה ומסרו להרמ"ה שי'. בשעה 9:35 יצא מהסוכה ונכנס חזרה לחדרו הק'.

בשעה 10:00 ירד לתפילת שחרית. התפילה התקיימה כיום אתמול. בסיום התפילה הכריז הגבאי שי' ע"ד החלוקת הלעקאח - לאלו שהגיעו לאחרי תפילת יוהכ"פ, בלילה לאחרי תפילת מעריב (השיחה וכו'). אחרי התפילה כשיצא מביהכנ"ס, לפני שנכנס למעליית אמר אמר ילד א' לרבי - משיח נאו, והרבי עודד לעברו בידו הק'.

בשעה 3:30 לערך ירד הרבי למטה בביהכנ"ס לתפילת מנחה - להכניס ד"צבאות השם". כשנכנס עודד חזק בידו הק' לעבר הילדים והילדות שמילאו את ביהכנ"ס מפה אל פה. "אשריי" ניגנו, והרבי עודד בידו וכמו"כ הסתובב לעבר הילדים והניף את ידו. בחזרת הש"ץ ניגן החזן ר' שלמה לייב שי' אברמאוויץ "שים שלום" והרבי ועדד בידו על הסטענדער. ב"אל תירא" ניגש

לסטענדער השני ועודד בתנועת שמחה לכל הכיוונים. הגבאי הר"י שי' פינסון הכריז עוה"פ ע"ד חלוקת הלעקאח - לאחרי תפילת ערבית וכו', כנ"ל לאחרי תפילת שחרית.

המנחה הרב שמעון שי' העכט התחיל באמירת ה"י"ב פסוקים - ומאמרי חז"ל" ע"י ילדי "צבאות השם" מכל קצוי תבל, בין הילדים שאמרו את ה"י"ב פסוקים הי' הת' חיים שי' אלעראיי (כפ"ח אה"ק) - אשר כפי שהכריזו חזר בע"פ הג"ן פרקי תניא מספר של בינונים! בעת אמירת "י"ב פסוקים הביט הרבי על הילדים, ואמר איתם פסוק בפסוק, כשנח"ר רב ניכר על פניו. בסיום ה"י"ב פסוקים ניגנו "ווי וואנט משיח נאו", והרבי עודד בידו הק'. אח"כ המנחה ביקש שכולם ימחאו כפיים עבור הילדים שאמרו את ה"י"ב פסוקים, הקהל מחא כפיים, והרבי הצטרף במחיאות כפים חזקות.

אח"כ אמר הרבי שיחה שארכה כ 25 דקות. בשיחה זו דיבר הרבי אודות כללות ההוראה מהזמן דחג הסוכות. אחר השיחה תירגם [(כלאחרונה) - וכן לאחרי שאר השיחות] הרב שלום בער שי' העכט - בטוב טעם. ולהעיר שבעת תירגום השיחות - הי' נראה איך שהרבי מאזין לתירגום (ופניו לעבר הילדים) - ועל פניו ניכר נח"ר. כמו"כ בשעת תירגום שיחה הא' הביט כמ"פ לצדדיו. שיחה השני' ארכה רבע שעה. בשיחה זו דיבר הרבי ע"ד ההוראה (נפלאה) משיעור חומש היומי - אודות שבט לוי. בסיום השיחה הזכיר ע"ד חלוקת שלשה מטבעות לצדקה, כרגיל. שיחה שלישית ארכה חמש דקות. בשיחה זו דיבר ע"ד חלוקת שלשה מטבעות גם למבוגרים - ע"י הטאנקיסטין.

בסיום שיחה זו ירד הרבי למטה מהבימה - וסידורו בידו, ונעמד ליד השולחן דחלוקת הדולרים. לאחרי התרגום בירך - כרגיל - הר"ש העכט את הברכה לרבי. לפני שהתחיל הרבי לחלק את המטבעות, חיפש את המיקרופון - ומיד הביאו מיקרופון. ואמר עוד כמה מילים - ע"ד לנגן (כרגיל) ניגון של שמחה הקשור עם "משיח". ולאחרי שתירגם זאת - התחיל הר"ש העכט לנגן "ווי וואנט משיח נאו", והרי עודד בידו הק' לכל הכיוונים - באופן מפליא, משך כמה דקות. אח"כ חילק הרבי חבילות חבילות של מטבעות דעשר סענט - ע"י המדריכים/ות. ואח"כ ניגנו הטנקיסטין, והרב שני"ז שי' גורארי' לקח עבור "עזרת נשים". לא' הטאנקיסטין שאל בחיוך: זו ביסט א טנקיסט? אח"כ יצא הרבי מביהכנ"ס כשמעודד בידו הק' את השירה - לעבר הילדים.

ה'תשנ"ב

יום ששי, י"ט תשרי, ג' דחומ"ס - עש"ק: בשעה 9:20 יצא הרבי לסוכה ובידו הלולב והאתרוג. אחר כמה דקות פתח הרבי הדלת, והרמ"ה לקח הד"מ ע"מ לזכות בהם את הקהל בברכה, בשעה 9:40 חזר הרבי ל 770.

בשעה 10:05 ירד הרבי לפילת שחרית. בעת אמירת הלל החזיק הרבי הלולב והאתרוג כל הזמן. מנחה התקיימה כרגיל למטה בביהכנ"ס בשעה 3:15. בסיום התפילה הכריזו על זמן קבלת שבת ל 7:15.

לא יצא חוברת "ליקוטי שיחות" לשבת.

בשעה 7:05 - מוקדם מזמן ההכרזה - נכנס הרבי לקבלת שבת. ב"לכה דודי" עודד הרבי בידו הק', כרגיל. ניגנו ושמחת, ובסיום "בואי בשלום" עודד הרבי למשך זמן אח"כ, כרגיל. בסיום התפילה וההכרזות התחילו לנגן "ושמחת" והרבי עודד את השיר בדרך הילוכו מבימת התפילה

תשורה מחגיגת בר מצוה

לבימת ההתוועדות על הגשר המיוחד שבנוי כבר מימים הראשונים של חה"ס, וגם אחרי שהגיע למקומו (-השטענדער עומד במקום שהרבי יושב בעת ההתוועדות) המשיך הרבי לעודד את השיר כמ"פ ביד ימינו ואח"כ ביד שמאלו.

אח"כ התחיל הרבי את השיחה. השיחה ארכה כ 45 דקות עד השעה 8:00 בערך. בשיחה דיבר הרבי ע"ד האושפיז דהיום. גם דיבר ע"ד ענין ההלכה, הלכות והליכות לעשות מהליכות עולם - הלכות. גם היו כמה דיבורים מעניינים על "קידוש לבנה" כשנמצאים ע"ג הלבנה! וסיפור הר"ה מפאריטש ע"ד קידוש לבנה וכו'.

[בשיחה נוכח הרב יוסף בא ג' ש' שעמד מאחורי הרבי במשך השיחה]. בסיום השיחה התחילו לנגן "ושמחת" והרבי עודד בידו הק' כשיצא, כל אורך הדרך. אחרי השיחה נשארו הרבה מאנ"ש והתמימים לחזור על השיחה - שהי' רבת תוכן ומעניין ביותר וכו' - ובפרטיות ראה בהר"ד.

ה'תשנ"ג

יום ששי י"ט תשרי: כבר בשעה 7:00 בבוקר יצא הלולב ע"י ריל"ג.

בשעות הצהריים נכנס המזכיר הרחי"ק ש' אל הקודש פנימה וביחד עם המכתבים הביא גם מאמר (בדפים גדולים) לשמח"ת להגהה, המזכיר הודיע ע"כ לרבי והניח את המאמר על השולחן, כשסיים להקריא את המכתבים והתכוון לצאת, רמו לו כ"ק אד"ש שיתקרב, וסימן שברצונו לראות את המאמר. כ"ק אד"ש הרכיב את משקפיו ועבר על כל המאמר, על כל עמוד ועמוד (ה"פנים" והמראי מקומות) מה"פתח דבר" עד הסוף, וכשסיים. מסרו בחזרה להרי"ק כדי להדפיסו. הרחי"ק שאל "האם אפשר להדפיסו בתור מאמר "מוגה", והשיב בחיוב. הרחי"ק שאל "איזה תאריך לכתוב על הפתח דבר"? וכ"ק אד"ש סימן לו (בידו) שיאמר הוא. הרחי"ק שאל על "ערב חג הסוכות (כנהוג כשהרבי כותב בחוה"מ), והרבי נענע בראשו הק' לשלילה, וסימן (בידו) להיום. המזכיר שאל "ערש"ק חוה"מ"ס"? והרבי נענע בראשו הק' לחיוב.

כולו מבולבל ונרגש, יצא המזכיר את החדר ויפגש את הרה"ת ר' חיים שאול ש' ברוק מ"זועד כתבי קודש" כדי שידפיסו עוד קודם השבת. בתוך דקות נודע ב 770 ובקראון הייסט כולה ע"ד הגילוי הגדול הזה, ש"יצא מאמר מוגה לשמח"ת", ושמחה גדולה היתה בקרב הציבור כולו. יצויין שדבר זה הפתיע את כולם, כולל את חברי המזכירות.

"זועד הנחות בלה"ק" הספיק להדפיס את המאמר עוד קודם השבת וכבר בליל שבת חילקוהו בביהמ"ד. המאמר נחטף בצימאון רב. הד"ה הוא "להבין ענין שמח"ת" תשמ"ב.

ה'תשנ"ד

יום שני י"ט תשרי: בשעה 7:15 נכנס מה"מ לסוכתו וכעבור כ-10 דקות יצא הלולב.

בשעה 8:55 נודע בביפרים אודות "קריאה סון" (קריאת התורה בקרוב) והזכר הקפיץ והקים את כל הקהל מתרדמתו. בשעה 9:07 נכנס כ"ק אד"ש מה"מ, ובסיום התפילה, שהתארכה מיוחד (עד לשעה 9:40), יצא ל-3 וחצי דקות למרפסת, כשרוב הזמן לא עודד רק הביט על הקהל מימינו וממולו. בהמשך עודד בתנועות קלות וסימן בהבטה לשמאלו לסגירת הוילון. עקב הטלית הוקשה על המזכירים להבחין בתנועה הראשונה לסגירה, ומה"מ סימן שנית.

לאחר התפילה נכנס כ"ק אד"ש מה"מ לסוכתו. בהיותו בסוכה הקריא המזכיר הריב"ק דף ארוך של שאלות שהכניס הרב יוסף יצחק הכהן גוטניק שי' וכ"ק אד"ש מה"מ השיב על כל שאלה בפרטות. עוד קודם תפילת מנחה נודע אשר לאחר התפילה תתקיים בע"ה יחידות לאורחים, כאשר לתמימים תהי' יחידות בפני עצמה.

ובשעה 1:30, השעה היעודה לתפילת מנחה (-במשך השבוע האחרון הפך זה למעין קביעות, אשר בכל יום יוצא כ"ק אד"ש מה"מ בשעה זו לערך), 770 הי' מלא מאדם, אלא שלפועל רק בשעה 2:25 נודע אודות התפילה.

אל החדר המיוחד נכנס כ"ק אד"ש מה"מ בשעה 2:29 עבור מנחה, ובסיום התפילה יצא אל המרפסת. הקהל ניגן "יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד" וכ"ק אד"ש מה"מ סקר הקהל ממולו. כמ"פ אף פנה לימינו ולשמאלו וסקר הקהל בראשו הק', עודד קלות לצדדים, קדימה ואחורה, וכעבור כ-2 דקות סימן בהבטה לשמאלו ובתנועה בידו הק' לסגירת הוילון. השעה היתה 2:46.

עם צאתו מחדר התפילות, התיישב על פתח היכל קדשו, ע"ג הבימה המוגבהת, וקיבל את קהל האורחים ליחידות, במשך 25 דקות, לכו"כ שבירכו ענה כ"ק אד"ש מה"מ בראשו הק'. בין העוברים הי' גם מרא דאתרא נחלת הר חב"ד, הרב יצחק יהודה שי' ירוסלבסקי וכ"ק אד"ש מה"מ ליווהו במבט הק' עד צאתו, כמוהו גם להרב יהודה לייב שי' ראסקין, שליח כ"ק אד"ש קובלנקה, מרוקו, והרב שלמה שי' מדנצ'יק. היחידות נסתיימה בשעה 3:10.

בשעה 7:07 נודע "מעריב סוף" ורק בשעה 7:25 נכנס כ"ק אד"ש מה"מ לתפילה. בסיום התפילה יצא כ"ק אד"ש מה"מ אל המרפסת, הקהל ניגן "יחי" ועם פתיחת הוילון החל כ"ק אד"ש מה"מ לעודד בתנועות ראשו הק'. בהמשך סקר הקהל לשמאלו, מימינו וממולו והמשיך לעודד. כו"כ פעמים אף עודד בתנועות קלות, כאשר כעבור כ-2 דקות סידר כובעו הק' בהיד ולאחמ"כ אף סידר זקנו בתנועה מיוחדת. כעבור כ-3 דקות ניכרו היסורים על פניו הק' וכ"ק אד"ש מה"מ מוטה על צידו הימני והמשיך לעודד השירה ולסקור את הקהל. רק משעברו חמש וחצי דקות סימן בתנועת ראשו הק' ובתנועה קלה בידו לסגירת הוילון. השעה היתה 7:54.

**"זנזבה זעהן זיך מיט'ן
רבי'ן דא למטה אין א גוף
ולמטה מעשרה טפחים,
והוא יגאלנו"**

אגרות קודש

להלן באים כו"כ מכתבים שקיבל הרה"ח הרה"ת ר' חיים שי' צימענד [זקן הבר מצוה שי'] בתור עבודתו כשליח הרבי למעלה מארבעים שנה בעיר בוסטון מאס. ובהם כו"כ הודאות בעניני הכלל והפרט, המתרפסים כאן לראשונה.

*

א. מכתב שקיבל לכבוד יום הולדתו, בה הרבי כתב שמו הראשון: חיים. תאריך כתיבת המכתב: א' ז' שבט, התשי"א. והוסיף לפני התמימה: הצלחה בתורה ובירוש [יראת שמים].

TEL. PRESIDENT 4-1814
2-14400

כ"ה

מרכז לעניני חנוך
MERKOS L'YHSONEI CHINUCH INC.

CENTRAL OFFICE
770 EASTERN PARKWAY . BROOKLYN 13, N. Y.

ב' ה

האברך החמים הו"ח וכו'
מו"ה ח"ס שי'

שלום וברכה:

במענה על הודעתו מיום ההולדת שלו.
יהי רצון שיהי' כלי ראוי שיקוימו
בו כל הברכות שבירך אוהו כ"ק מו"ת אדמו"ר הכ"מ
על מילואן בגשמיות וברוחניות.
בטת ראה המועתק ב"היום יום" ל"א ניסן
בענין הנהגה ביום הולדת.

א"צ טדא, התשי"א.

בברכת ה'מה זמורה וזכר
מנחם שני יאורסאן

תשורה מחגיגת בר מצוה

ב. המכתב דלהלן נדפסה באגרות קודש ח"ח ע" כה. מפני מה הקטע האחרון של המכתב - בו הוראה נפלאה בנוגע לעבודת השליחות - הושמט, ומתפרסם לראשונה. גם, יכולים להבחין בכמה שינויים קלים שעשה הרבי בכתי"ק בגוף המכתב.

צימענט- דאָרטעסטיער

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

ב"ה, י"ה ט"ח חשי"ד
ברוקלין.

האברך הווי"ח אי"א נוי"נ כלאכהו
מלאכה-סמים הרב מו"ה חיים שי'

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו בו כותב אודות הסדרותו בבאסטאן בנוגע ללימודיו בהישיבה וגם מחוצה לה, ונהניתי מזה שאינו מסתפק בהתחייבותו מצד המטרה, אלא שמוסיף אומץ ומחפש ענינים בהם יוכל לנצל כוחו ו להשפיע, וידוע דיוק לשון רז"ל, שבכ"מ הביטוי הוא "עוסק בתורה" ופי' כ"ק מו"ח אדמו"ר, שכמו שבועסק דפרנסה גשמיית אין הנוקק לזה מחכה שיבוא אחר לר' אמות שלו ויעורר אותו עדיין, אלא מחתקס יום ולילה באיזה אופן למצוא פרנסתו ובהתחבה, הנה עדיין צ"ל העסק בתורה וביהדות בכלל-שצריך לחפש וביגייעה המחממת אחר ענינים בהם ימצא פרנסתו ברוחניות, ומרובה מדה טובה, אשר ע"אז נהוסף לו ג"כ ברכה והצלחה בפרנסה גשמיית בפרט, וביחר עניניו הפרטים בכלל.

לפלא שאינו מזכיר דבר אודות מסיבות שבת, אשר בודאי גם ענין כזה ישנו במקומו, ובאם לאו-כדאי ליסדם בצורה המחאימה ובהתפשטות.

מזכיר במכתבו שלומד שיעור עין יעקב בביהכ"נ, וכדאי הי' להנהיג שם לימוד דינים, עכ"פ קיצור שו"ע, או לכה"פ הדינים המלוקטים בדרך החיים להגאון מליסא ונדפסו ג"כ בכמה סידורים, ומהם בסידור עם שער הכולל, סידור שלי"ה ועוד.

כדאי הי' להתעניין, באופן חשאי-בהנעשה עם יאנג איזראעל אשר שם, ואשר לפני זמן עמדו במצב יפה לפי"ע בעניני י'הדות, ובודאי לא למותר יהי' אם מזמן לזמן יעוררם ויתערב בזה, אבל שכיון שזה לא מכבר באה לבאסטאן לכן נצרכה הזהירות שלא יאמרו שרצונם לכבשם. וגם שלא לפגוע בכבודו של הרב קאסטעל שי'. ובטח אפשר להתדבר באופן שיעשה הדבר ומבלי פגיעה בכבודו של מי שהוא.

בברכה הצלחה בעבודתו בקדש, ולהסדרות
טובה בקרוב, ע"י סידור המחאית לפני
בגשמיות וברוחניות גם יחד.

נ"ב. מטובו לפרוש בשלום חבירו האברך הווי"ח אי"א נוי"נ כו' מרדכי שי'.
ולפלא שמאז נסעו לא נתקבלה ממנו כל ידיעה.

תשורה מחגיגת בר מצוה

ג. המכתב דלהלן נדפס באג"ק חי"א ע"ב, מפני מה הקטע האחרון (נ.ב.) שבמכתב הושמט, ומתפרסם לראשונה בו הר"ח שי" קיבל הוראה מיוחדת מהרבי ע"ד קניית אוטו, כשעוד הי' בזמן בחרותו. [וראה להלן במדור "סיפורים" מאורע נפלא בהמשך למכתב זה].

צ'מענט-באסטאן

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה. ב' אייר חשט"ו
ברוקלין

האברך הו"ח אי"א מלאכתו מלאכת
שמים מוה' חיים שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכת' ניסן, בו כותב שלאחר לימודו עם
חלמידיו מרגיש עיפות, ובטח יש אפשרות לסדר שי' עשו הפסקה קלה באמצע
הלימודים, או שקודם הלימודים יהי' אויסגערוהט כדמעי'. וכשעושים אחיזה
בדרך הטבע-נשפעת הצלחה גם למעלה מדרך הטבע.

בהנוגע לשידוכין, הנה צריך הי' לדקדק בענינים העיקריים
בהנוגע להמשודכת, שאז במילא הענינים הטפלים ועאכו"כ טפל דטפל וחיצוני'
דחיצוניות אינו חופם מקום כלל וכלל, וכידוע שכל שהפנימיות בגילוי -
החיצוניות במל, = פארלירט זיך אין נאנצען =. ובגישה כזו בודאי יתבטלו עניני
הנסיגנות והמניעות המדומות, ובמילא ימצא זיווג הטוב לפניו בגשמיות
וברוחניות בקרוב ממש, וברוא דרובא הרי מו"ס נוכחים לדעת, גם החיצוניות
מתאימה וטובה.
בברכת הצלחה בכל הנ"ל מחוך בריאות הנכונה

נ.ב.

בשאלתו אודות קניית אוטא, נכון הדבר, וצריכה להיות טובה וגם
במראה החצוני, אבל אין כדאי לבזבז מסון בשביל שחתי' חדשה
דוקא, ואדרבה.

תשורה מחגיגת בר מצוה

ד. מכתב הבא להלן מתפרסם לראשונה - (בה בין השאר מדובר אודות אם בעל השמחה תי), לפני החתימה הוסיף הרבי בכתי"ק: לבשו"ט מתוך בריאות הנכונה. לבסוף באה הוראה בעבודת השליחות, איך לקרב אי מאחינו בני ישראל לתורת החסידות.

ציטענד-באסטאן

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ו' כסלו חשי"ט
ברוקלין, נ.י.

הח"ה אי"א נו"נ מלאכה
מלאכה שמים וכו'
הרב חיים שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו מעכניסתם לדירה

חדשה,

הנה ית"ר מהשי"ה שיהי' משנה מקום
משנה מזל לטובה ולברכה בגשמי'ה וברוחני'ה.

ולעודעתו אודות מצב זוג' הי',

אכפול ברכתי, שקשי"ה ימלא ימי
הריונה כשורה ובנקל וחלד זחוק בעתה ובזמנה
כשורה ובקל.

בברכה (אין אמן) יחי'ה
ה'תשנ"ד

במש"כ ע"ר השפעה על מ.פ. וזוג' - שיחיו
מובן שחשוב ז"פ במאד. והן בתור פרטים והן מצד
השפעתם בציבור. ובטח ידוע לו אשר פעם ביקרו
אוהי (אף כי בנפרד וע"ר ענינים שונים).

אבל מצד רגילותו בחוקף דעתו - הוא דוקא
(ומעוד מעמים) - צ"ל הדיבור בזה שלא במישרין,
עכ"פ לע"ע. משא"כ בעניני תורת החסידות
ושטתה-שבטח כמה הזדמנויות ישנן גם לדבר
באופן ישר.

תשורה מחגיגת בר מצוה

ה. מכתב ל"נשי ובנות חב"ד סניף בוסטון", המתפרסם כאן לראשונה.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ה' פרשה עלי באר ענו לה,
ה' הש"כ, 200- טער יאר פון הסתלקות הילולא פון הבעש"ט ז"ל.
ברוקלין

אגודה נשי ובנות חב"ד
סניף באסטאן

ה' עליהן חתימה

ברכה ושלום!

מיט דער דערנענטערונג פון דער צייט, הען עס ווערט אין די שולעס פארענדיקט דער לערנען פון די קינדער, און אין צוזאמענהאנג מיט דעם קומט אויך אן ענדערונג אין דער הויז איינשטעלונג און פירונג.

וויל איך האַפּען, אז באצייטענעס ווערט צוגעגרייט די ארבעטס פראגראם פון אגודה נשי ובנות חב"ד, צוגעפאסט לויט די אויבען געזאגטע ענדערונגען, ס'פאר די בעלזשעניען אָנגעשלאָסען און סעטיג אין דער ארבעט, ס'פאר די נשי ובנות ישראל וועלכע וויסען ניט פאַרלויפּיג וועגען דעם, אדער וויסען ניט אין א גענוגענדער מאַס.

און ס'זעט דאָך בעשיינפערליך, אז ארבעט לויט א פראגראם פון פריער צוגעגרייט, האט מער הצלחה, ס'איז פארנעם און ס'איז פארטיפונג פון דער ארבעט.

קומענדיג פון ראש חדש תמוז און געפינענדיג זיך געצילטע טעג פאר דעם חג הגאולה באפרייאונגס טאג פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע נשיא דורנו, יב"יג' תמוז הבע"ל, וועט דאס זיכער צוגעבען אין דער ווארטיקייט און איבערגעבענהייט צו דער ארבעט, און דאָס וועט נאָך מער צוגעבען אין דער הצלחה און אויך אין דעם אויבערשטענ'ס ברכות אין די פּערזענליכע ענינים פון די חברות מיט זייערע משפחות-שליים"א.

און השם יתברך זאל העלפען, עס זאל זיין, לויט דער אָנווייזונג פון דער באַחצוּסטער חורה פון סורנו הבעל שם טוב ז"ל, אויף דעם פסוק: כי תראה חמור, געמיינט, צוקוקען זיך צו די אייגענשאפטען פון דעם חמור, חומר דעם גוף און קומען צום באשלוס, אז עזוב העזוב עסו' דינען השם יתברך מיטן גוף און זיינע ענינים צוזאמען.

און ווי ערקלערט אויספירליך אין מערערע ערטער בחורה חסידות חב"ד, פון כ"ק רבנו הזקן ביז כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, דארף דאס געטאן ווערען, בשמחה ובטוב לבב מיט פריד און גוטע שפּטמונג.

מיטן וואונש פון הצלחה אין דעם אלעם אויבענגעזאגטען, און אין ערווארטונג פון גוטע בשורות אין דעם, ובברכת חג הגאולה

תשורה מחגיגת בר מצוה

1. מכתב דלהלן נשלח לכמה יחידים עבור השנה החדשה, בה הוסיף הרבי ברכות פרטיות, וכאן הוסיף בכתי"ק בתחילת המכתב: מכ' נתקבל. ולקראת... ובסוף המכתב לפני החתימה הוסיף: בברכת שנת הצלחה בקשר ליום הולדת זוג' תי', בברכת מז"ט להולדת הבת אצל אחותה תי' ובברכה לבשו"ט תכה"י (לבשורות טובות תמיד כל הימים), חי"ק.

צימניס-בוסטון

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורטאהן
ליוכאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"ב
ברוקלין, נ. י.

הון"ח אי"א נו"נ יוסק בצ"צ
כו' מו"ה חיים שי

שלום וברכה!

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכתי לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה
טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמים וברוחניות.

בברכה
ליום הולדת
הבת אצל אחותה
תי' ובברכה
לבשו"ט תכה"י
(לבשורות טובות תמיד כל הימים), חי"ק.

ז. היי תקופה שהישיבה (אחי תמימים דבוסטון) היי נמצאת בבנין ישן בשכונה הנקי' DORCHESTER MASS. ובה למדו וי' כיתות עם גן ילדים. וי'היי-סקול"י לנערים, היי נמצא בביהכני"ס בשכונה אחרת שנדבו מקום בבית ספר שלהם עבור התלמידים - כי לא היתה מקום בבנין העיקרי הני"ל. המנהל אז היי הרב קסטל ז"ל ו - יבדלחט"א - הרי"ח שי' צימענד הסגן-מנהל. אחי"כ בשכונה הנקי' ROXBURY MASS. התחילו השתוררים להגיע לשם ולהתפשט (שכונה זו בסמיכות לשכונה הקודמת). היי נמצא שם ביהכני"ס מפואר עם בית ספר עיי הטעמפעל קאנסערוויטי הנקי' "משכן תפלה" (TEMPLE זה היי ההכי גדול בבוסטון) ואנשיו הסכימו לבנות בשכונה חדשה והיי להם בעיי מה לעשות עם בנין הזה [הטעמפעל הישן שלהם], ועייכ רצו למכרו בזול לקונה שישתמש בו בדבר שבי"קדושה"י. כשלא מצאו קונים - כי שום מוסד לא רצה להשקיע כסף בשכונה שבעוד איזה שנים תהיי מלא שתוררים, עלה בדעת המנהל שי' לקנותו אבל היי לו חששות בזה, כי אף שהיתה "מציאה" מצד מקח כזו, אך אותן החששות (מצד השתוררים) גרם הרגשים לא טובים, ובפרט כיון שהוא היי המנהל נושא את העול לקבל על שכמו המצב הכספי, והמצב בענייני כסף היי דחוק למאד, ועייכ היתה לו הנטי' לשלילה, כי לא רצה לקבל עליו יותר חובות ובעיות וכו', ועייכ במשך האסיפות הציעו לשאול השאלה להרבי (שנמסרה אליו עיי השד"ר ריי"ד שי' גרונר), ועייזו זכו למענת קדשו (בחודש מרחשון ה'תשתי"י):

"כשרואים הצלחת ברכת השי"ת עד שבעה"ב (אף שהם בעלי בחירה) מתעוררים ובהתפעלות כ"כ וכו' - האומנם יש עדיין מקום לספק?! ואדרבה ינצל שעת כושר זו ביותר וביותר וירבה בהענין ד"הרחב פיך" ויהי' באופן כזה גם סיומא דקרא "ואמלאהו" מלא דוקא".

וכמובן שמיד קפצנו על המציאה וקנינו הבנין, ונשארנו שמה עד שנת תשכ"ז שאז העתקנו לבנין אחר ב"ברוקליין" שבו בעז"ה נמצאים עד היום. [ומאז נבנה עוד בנין חדש ומפואר (המתובר להבנין הישן שם)].

* * *

ומזה מובן גודל הצורך וההכרח להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהענינים שמקרבים ומזרזים ומביאים בפועל ממש את הגאולה תיכף ומיד ממש.
ולכל לראש – בהענין המודגש בפרשת משפטים:
"משפטים" – פרטי הדינים בין אדם לחבירו מתוך שלום (ופשיטא שלילת הפכו, ביטול סיבת הגלות האחרון) שעי"ז באה הגאולה . . .

(תשנ"ב ח"ב ע' 372)

* * *

חלוקת הדולרים

. . . בשעת מ'לערנט תורה שלא לשמה איז ער מורה הלכה היפך פון דעם ענין התורה, איז ער מורה הלכה, צום אלעם ערשטן ער פירט אריין "שנאת חנם" צווישן אידן, און ס'איז ניטא קיין גרעסערע זאך וואס איז מעכב די גאולה ע"י משיח צדקנו.

עס האט געדארפט זיין "כלו כל הקיצין" און דאס וואס ס'איז ניט געקומען די גאולה, זיינען שולדיק אט די וואס פירן איצטער אט די מחלוקת, לאחרי אז זיי אליין ווייסן אז הונדערט יאר נאכאנאנד איז געווען שלום צווישן דעם צמח צדק מיט ר' איצעלע וואלאזשינער, מיט ר' חיים וואלאזשינער, און מיט די אלע גדולי המתנגדים.

. . . אט די וואס פירן איצטער האט די מחלוקת האבן זיך אלעמאל עוסק געווען. . . נאר וואדען, ס'איז געווען א צייט וואס מ'האט זיך געשעמט, מ'האט מורא'געהאט צוזאגן בגלוי.

און האט די אלע וואס זיי שטאמען וואס זיי זאגן איצטער אז זיי קומען מציל זיין ישראל, קאן מען ניט מציל זיין אידן, דורך דערויף וואס מ'וועט אריינפירן "נקמת הוי' במדין"!!!

מיר הארט ניט, איך זאג דאס ברבים, און מיר הארט ניט מו'אל דאס מפרסם זיין, דערפאר וואס אזוי שטייט אין ספרים. ס'איז ניט מיינער א אויפטו, אין ספרים שטייט אז מ'פירט אריין שנאה צווישן אידן, איז קיין נפקא מינה ניט ווער דאס טוט, בשעת מ'טוט פאר זיך עפעס א זאך, איז דעמולט קיין נפק"מ ניט ווער דאס טוט, בשעת מ'פירט אריין שנאת חנם צווישן אידן איז קיין נפק"מ ניט פון וועמען איז דאס געקומען, אפילו אז ער האט געהאט הונדערט און ניינציג יאר געפירט זיך ווי עס דארף זיין, איז דא א נבואה אין יחזקאל, אז ס'קען זיין א צדיק וואס האט זיך געפירט כל ימיו אין אן אופן טוב און דערנאך איידער ער איז געקומען סוף ימיו און האט געטאן פארקערט ווי דער אויבערשטער וויל איז האט דעמולט האט ער האט די אלע זאכן וואס ס'שטייט אין יחזקאל.

איך פארנעם זיך ניט מער ניט ווי מיט ברכות! זיי פארנעמען זיך מיט פארקערט פון ברכות, וועט איר בא זיי פרעגען, זאלן זיי אליין פוסק זיין את דינם וואס ס'קומט זיי פאר דער ארבעט.

ס'איז מיר א וואנדער, ווי איך האבן געזאגט פריער ווי קומט דאס אז איר האט מיט זיי צו טאן??

... מ'איז דעמולט געווען באחדות אמיתית און שלום בית אמיתי, און אלע אידן האבן געוואלט, אז דאס איז די התחלה אז ס'ווערט בטל די "שנאת חנם" וואס מצד דערויף איז

תשורה מחגיגת בר מצוה

געווארן דער גלות איז האט דעמולט אז ס'ווערט בטל די סיבה איז ע"פ הלכה אז בטלה סיבה בטל מסובב - במילא אז ס'איז בטל גאווארן "שנאת חנם" האט געדאפרט קומען משיח!

במילא וואס האט זיך אן עצה געגעבען דער ס"מ, האט ער געפונען אידן, וואס זיי האבן א גרוייסע בארד, און וואס האבן אמאל געלערנט אין ישיבה, און דערנאך האט זיך אריינגעמישט אט דער חלל השמאלי (איך דארף אייך ניט מסביר זיין ווער עס געפינט זיך אין חלל השמאלי), און האט זיי איבערגעקערט, זיינען זיי געווארן מורה הלכה, ניט שלא כהלכה, נאר היפך פון די הלכה, וויסנדיק אז ס'איז היפך פון הלכה.

... שטייט אויף די סימנים פון "עקבתא דמשיחא" אז חוצפה וועט זיין יסגי, פון דעם לשון איז פארשטאנדיק, אז פריער איז אויך געווען דער ענין החוצפה, אבער ס'איז ניט געווען קיין חוצפה יסגי, בשעת מ'זעט אז ס'איז חוצפה יסגי, אט דאס איז א סימן אז אט קומט באלד משיח.

בעשת ס'איז געווארן אזא מין חוצפה, און איר שוויגט, איר לאזט זיי ריידן, און זיי הייסן אייערע תלמידים, איז אט דאס איז גענוג אז זייער חוצפה זאל נאך מערער וואקסן.

... און עס גייען ארום אט די מחרחרי ריב, און טוען "מה שלבם חפץ", און פון די אלע וואס איך האב זיי דערמאנט, איז "אין פוצה פה ומצפץ!"

נאך דערנאך אז זיי שטעלען זיך דאווענען שמו"ע, טרייבן זיי דעם "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח" און זיי כאפן זיך ניט אז ווען זיי אליין וואלטן ניט צוגעלאזט אז מ'זאל אריינבריינגן "שנאת חנם" צווישן אידן, וואלט שוין משיח ליונג געקומען!!!

(רשימה מילולית מהטייפ - י' סיון תש"ג)

מענות

"אילו היו כל עסקני חב"ד שיחיו מאוחדים הי' משיח בא מכבר ולכן היצה"ר משתולל באופן ובפיתויים היפך השכל לגמרי ולע"ע הצליח ר"ל במלחמת אחים וכו' וה' ירחם".

(חשרי תשמ"ב)

"באם הכוונה שאתחיל בד"ת בין רובם ככולם ואנ"ש שיחיו (כולל הרבנים) כבר הודיע משרע"ה שאין זה אפשרי.

אם לא יתחילו להתדבר ביניהם בכוונה אחת לבוא לשלום אמיתי יחכו לימות המשיח בגילויים".

(טבת תשנ"ב)

קטע משיחת ש"פ קורח, אדר"ח תמוז ה'תשמ"ז

- פרסום ראשון -

בהמשך להאמור אודות ההוספה באהבת ישראל ואחדות ישראל, המבטלת את סיבת הגלות, היפך דאהבת חנם - יש להתריע על המצב שנוצר לאחרונה בשכונה זו:

מצב של פירוד הלבבות ומחלוקת כו', כפי שהוא בתקופה האחרונה - לא הי' מעולם בשכונה זו, השכונה שבד' אמותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

ישנם מחרחרי ריב שנהנים מעצם העובדה שיש מחלוקת, ולכן, הולכים ומסיתים ("מהעצט") יהודי על יהודי, חסיד על חסיד, ע"י דברי רכילות וכיו"ב, ועי"ז מלבים את אש המחלוקת.

לא מתאים להם לעשות זאת בגלוי, ולכן עושים זאת בסתר, שלא ידעו שהם העומדים מאחורי ההסתות.

משל למה הדבר דומה - לחילוק שכין גנב לגזלן, כדאיתא בגמרא "מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מבגזלן . . . זה (גזלן) השוה כבוד עבד לכבוד קומו (לא ירא מבני אדם כדרך שלא ירא מהקב"ה), וזה (גנב) לא השוה כבוד עבד לכבוד קונו (שהוא ירא מבני אדם ומעין של מעלה לא נוהר)".

ועד"ז בנדו"ד - שבודאי אינם טפשים עד כדי כך שיחשבו שעושים "מעשה טוב", שמגיע על זה עוה"ב, "ש"י עולמות" ... והראי', שעושים בסתר, שלא ידעו הבריות, ולא איכפת להם ש"כלפי שמיא גליא"!

והסיבה לכך שלא איכפת להם ש"כלפי שמיא גליא" - מכיון שאינם חושבים אודות "שמיא", בדוגמת בהמה, כפי שכ"ק מו"ח אדמו"ר הסביר פעם את החילוק בין אדם לבהמה, שמבנה גופו של האדם, שהולך בקומה זקופה, מאפשר לו לראות את השמים, ועכ"פ - שמזמן לזמן נושא עיניו השמימה ("שאו מרום עיניכם"), אבל מבנה גופה של בהמה הוא באופן שאינה רואה אלא את הארץ, וכמילא, מי שהוא כבהמה, לא נוגע לו ש"כלפי שמיא גליא".

ב. בתחלה קיויתי שמצב זה יחלוף לאחרי ג' ימים, ג' שבועות, ג' חדשים, אבל, לדאבוני הרב, הרי זה באופן דמוסיף והולך - לא מוסיף והולך באור, אלא מוסיף והולך בהיפך האור, רחמנא ליצלן.

והעיקר הוא - שאין פוצה פה ומצפצף!

מינו אמנם משפיעים, אבל, זה יושב בד' אמותיו ועוסק בענינים שבינו לבין קונו, וזה אינו יודע מה עליו לעשות. - אם אינך יודע מה לעשות, ישנה העצה ד"עשה לך רב" (כמדובר כמ"פ בארוכה), הוראה השייכת גם אליהם.

ג. מצב זה גורם לכך שהנני חושב לעצמי "אם כן למה זה אנכי" ... לשם מה עלי להתוועד עם הקהל, שאז אהי' מוכרח להביט על פניהם, ואולי גם לומר מוסר - אף שגם אז אין הדברים פועלים פעולתם... אסתגר בחדרי, ואלמד תורה, אתפלל, אומר תהלים, וכיו"ב. צריכים אמנם להיות מעורב עם הציבור, אבל, אי משום הא, מספיק להתפלל בציבור, לשמוע קריה"ת, לומר מפטיר וכו', ואין צורך להתוועד עם הקהל - לשם מה לייסר את הקהל בדברי מוסר, ומה גם שאמירת מוסר אינה דרך חב"ד, ולכל היותר - לקצר בזמן ההתוועדות שהרי "ברוב דברים גו'".

אמנם, באמרי את הקאפיטל "תפלה לדוד", "האב איך זיך געכאפט" שבענין זה יש ללמוד הוראה מהנהגתו של דוד המלך.

. . . איתא במדרש (ומובא בדרושי חסידות) "בדורו של דוד היו הולכין למלחמה ונופלין על שהיו בהן דלטורין" (הולכי רכיל, בעלי לשון הרע וכו').

. . . ואעפ"כ, לא מצינו שיגרש את ה"דלטורין" מבין ההולכים במלחמה - אף שבודאי השתדל באהבת ישראל ואחדות ישראל (ענין עיקרי אצל דוד, ספירת המלכות) - אלא המשיך את עבודתו באמירת תהלים...

והרי הדברים קל-וחומר:

אם דוד המלך, שהי' בידו התוקף הדרוש לעשות כרצונו ("ער האט געהאט די מאכט"), לשלח את המחרחרי-ריב והולכי-רכיל למקום שאליו הם שייכים ("דארטאן וואו זיי באלנגען"), וכיו"ב - המשיך בעבודתו באמירת

תשורה מחגיגת בר מצוה

תהלים כו', בימינו אלו, שאין האפשרות והתוקף הדרוש כו' - עאכ"כ שצריכים להמשיך בעבודה בכל עניני תורה ויהדות, גם כאשר רואים את המצב האמור ש"הולכין למלחמה ונופלין", רחמנא ליצלן.

מדובר אמנם אודות "חיילי בית דוד", כמבואר בהשיחה הידועה בענין "כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו", שכן, על אף שהיו בהן דלטורין, נשארו "חיילי בית דוד", והלכו במלחמתו של דוד, ובנדוד, שיש להם - ועכ"פ שהיתה להם - שייכות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אבל אעפ"כ, "הולכין במלחמה ונופלין", רחמנא ליצלן, אף שהשתתפותם במלחמת בית דוד גורמת שמוסיפים כח בצד שכנגד, שנלחמים נגד דוד המלך, רחמנא ליצלן!

וכאמור, דוד המלך יודע שיש דלטורין - לא כדעת הטועים שמרמים את דוד המלך, שכן, את דוד המלך לא מרמים!! - אלא שאעפ"כ, אינו מתערב, כאמור, אלא ממשיך בעבודתו באמירת תהלים...

ה. אמנם, בענין זה מוכרחני להתערב, מכיון שמערכים גם אותי, כאמרם שיש להם רמז, רמז דרמז כו' (מכיון שעשיתי איזו תנועה ביד ימין או ביד שמאל), שדעתי כך וכך, ובמילא, מי שאינו מסכים עם רמז זה, הרי הוא "נפרד", ולכן, הולכים מתוך מסירת נפש כדי להגן על כבודי!!

ולא עוד, אלא שאומרים שיש להם רמזים (גם) על ענינים דהיפך השו"ע, ובמילא - טוענים הם - על ענינים כאלו צריך ללכת על מסירת נפש;

כשאומרים דבר ע"פ השו"ע - הרי זה הלכה בשו"ע; החידוש הוא, איפוא, כשאומרים (כביכול) דבר שהוא היפך השו"ע, שעל זה צריך מסירת נפש, כדי שהכל יראו את גודל ה"התקשרות" שלהם!...

על חשבון "התקשרות" זו - רוצים לעשות ממני "נפרד" מה"שולחן ערוך", רחמנא ליצלן, היל"ת!

כיצד מעיזים לומר שדעתי ורצוני כך וכך - כאשר הדבר הוא היפך השו"ע?!!... וכבר הזהרתי על זה, וללא הועיל, שכן, כאשר מראים לו את רשימת הדברים, משיב, שהרושם הוא "נפרד"!

אינני מבקש מאף א' להגן על כבודי, או לחשוב מהו רצוני וכוונתי, ובכלל, למאי נפק"מ מה הם הרמזים והכוונות כו' - צריכים להתנהג על פי שולחן ערוך!

ו. ועוד וג"ז עיקר:

מהבחינות העיקריות בכל ענין הוא - המעשה בפועל, ובנדוד, לאחרי כל השקו"ט, "כוונת אהער כוונת אהין", רואים במוחש שהמצב בג' חודשים האחרונים נעשה גרוע ביותר, שלא הי' כמותו לא בשנה שעברה, ולא לפני ב' וג' שנים, כאמור, מצב של פירוד הלכות ומחלוקת כו', כפי שרואים במוחש, גם כיום הש"ק זה (בליל שבת וכיום השבת), ולא עוד, אלא, שגם עכשיו - במקום לשמוע מה שמדברים, יושב וחושב כיצד יוכל להוסיף בזה, ובפרט לאחרי השבת, שאז יוכל להוסיף בזה גם באמצעות הטלפון.

וכאמור, באופן דהולך ומוסיף בהיפך האור, כולל גם שמוסיף ומגרה את היצה"ר שלו לענינים כאלו שהיצה"ר מצד עצמו לא הי' שייך אליהם, כמדובר כמ"פ בפירוש "על חטא שחטאנו לפניך כיצר הרע".

... והביאור בזה - שמשא רבינו אינו צד במחלוקת שאינה לשם שמים, וכל המחלוקת אינה אלא מצידו של "קורח וכל עדתו".

וזהי גם הבחינה לראות שזוהי מחלוקת שאינה לשם שמים - כשרואים שהמחלוקת היא לא רק בין שני צדדים, אלא שכצד שלהם גופא ישנם מריבות וחיכוכים בינם לבין עצמן, שאז רואים ששייכים ל"קורח ועדתו".

והעצה היעוצה - שאלו שמטבעם להיות מחרחרי ריב, יעזבו כל ענין של עסקנות ציבורית, "הכבד ושב במקומך", ויעסקו בלימוד התורה וקיום המצוות, עד שיערה עליהם רוח ממרום, לשנות את המדה רעה של מחרחרי ריב, ולא עוד, אלא, באופן דאתהפכא חשוכא לנהורא, שיעסקו באהבת ישראל ואחדות ישראל.

ויהי"ר שהדברים האמורים אודות ענין המחלוקת כו' ישארו כפי שהם בעולם דתורה, "האמורים כפרשה", ששם כל הענינים הם באופן דתכלית הטוב, ומכאן ולהבא לא יצטרכו לדבר אודות ענינים וכיו"ב, מכיון שיוסיפו וירבו ביתר שאת וביתר עוז באהבת ישראל ואחדות ישראל, שע"ז מבטלים את סיבת הגלות, ובדרך ממילא בטל גם הגלות, כנ"ל.

* * *

סיפורים

רוב הסיפורים הבאים להלן הם הנהגות קודש, הוראות מהרבי [ובית רבי] לאנשים פרטים ביחידויות ועוד - המתפרסמים כאן לראשונה. כולם נרשמו מפני: 1] הרה"ח ר' בנימין הלוי שי' קליין. 2] הרה"ח ר' גרשון מענדל שי' גארעליק. 3] הרה"ח פרופסור ירמיהו שי' ברנובר. 4] מרשימות הרה"ח ר' מ"א שי' ז. 5] הרה"ח ר' חיים שי' צימענד [זקן הבר מצוה שי'].

כמובן שעם כל הדיוק וכל הזהירות ששמנו ברשימת הסיפורים ולדייק בכל הפרטים עד כמה שאפשר, הרי שגיאות מי יבין, ולכן הכל בלתי אחריות כו"כ.

"אויב ס'איז ניט צו שווער..."

א. בשנים הראשונות הי' על השולחן במזכירות "דעם רביניס ווינקל", שבתוכו היו כל המכתבים והרבי הי' בעצמו נכנס ויוצא לקחת אותם וכו' - כ"ז בלי הכובע, רק עם הסירטוק - לאח"ז, בתקופה יותר מאוחרת הי' מצלצל למזכירות ובלשונו הק' "אויב ס'איז ניט צו שווער אריינבריינגען". . . פעמים כשהיינו נכנסים מיד לאח"ז - עם המכתבים - לא שם לב לנו בכלל אלא התעסק בעבודתו. ופעם לא הביט עלי כשנכנסתי בחדרו עד 45 דקות, שהי' עסוק בקריאת מכתבים ולענות עליהם.

"יודע מחשבות"

ב. הרבה פעמים הי' ניכר בגלוי שהי' יודע מחשבותיי. למשל, במכונית הייתי חושב האם לשאול איזה שאלה לרבי או לא, ופתאום הגבי' ראשו הק' - וכאן המקום להבהיר - כי כשהי' בדרך לאוהל הי' לומד רמב"ם וכו' ובחזרה גומר "מענה לשון", ולפעמים מגי' וכיו"ב, וכידוע שהרבה פעמים הגיה המכתבים כלליים לפני הדפסתם - ושאלני ע"ד שאלה או ענין פרטי זו [בו הייתי חושב]! עד כ"כ שהייתי יירא לחשוב כלום, כי פשוט יודע מחשבות!!

"איך בין אזא שלעכטער כאם...?"

ג. פעם אמר לי (ע"ד הצחות) "איך בין אזא שלעכטער באס?"

"למה לא ענה לו לחיים?"

ד. בשנים הראשונות לא ענה לא לחיים בהתוועדות, למוצש"ק קרא לו חדקוב והסביר שהי' זה בדווקא, כי לא הי' לו רשות ליכנס בניו יורק באותו זמן.

"השפעותיו של תמים - ע"י ההנהלה"

ה. אני הגעתי לבית חיינו בח"י מנ"א תשט"ז. בהתוועדות דש"ק (כ' מנ"א) נתן לי הרבי שתי פרוסות מזונות, א' ישר, וא' ע"י הרה"ח ר' מרדכי ע"ה מענטליק, ואמר לי לאח"ז ביחידות ש"תמים - כל השפעותיו הם דרך ההנהלה".

"מעות מרכז"

ו. פעם בשנים הראשונות היתה אשה (נודניק בתכלית) שהיתה אחרונה אותו ערב בתור להיכנס ביחידות, ולא הפסיקה לדבר.. עד כ"כ שהרבי עמד ממקומו והיא מדברת, לבש המאנטעל ועודה מדברת. עזב הבנין, ואחרי שהגיע לביתו - צלצל למזכירות שישכרו מכונית וישלחו ב' בחורים - כדי שלא יהי' שאלה ע"ד יחוד - לקחת האשה הביתה! ושהכסף יהי' ממעות מרכז.

ומענין לענין: הי' הרבה פעמים מדייק לקחת - בשביל שליחות מסויימת - הכסף ממעות מרכז, או מזכירות. ולפעמים אם היו מניעות ועיכובים הי' שואל האם לקחו המעות ממעות מרכז או לא!

"יודע עתידות"

ז. כל פעם שנסעתי לאה"ק - פעמים על שליחות מסויימת ולפעמים ענינים פרטים הי' אומר ברכה והצלחה לנסיעה טובה וכדו'. פעם שאלתי ע"ד נסיעה לאה"ק וענה לי "באם בהסכמת זוגתו תי"י" ולקחתי מזה רמז שאשאר, מפני סיבות שונות. לאחר כמה שבועות שאל אותי מה קרה עם הנסיעה? וכשהשבתי שנשארתי כנ"ל, אמר "האסט גאטען א גלייכע זאך"!

"בנה השתנה מתשל"ח?"

ח. עד שנת תשל"ח אף פעם לא ראו הרבי בלי סירטוק, היינו שכל פעם שהיו נכנסים לחדרו הק' (ברשות) הי' עם הסירטוק (רוב הפעמים בלי הכובע), משא"כ מתשל"ח ואילך, הי' גם הרבה פעמים בלי הסירטוק.

"סדר היום"

ט. לפעמים בא הרבי 3 בצהריים ונכנס למנחה מאוחר יותר.

"קידוש: אצלינו נוהגים..."

י. אחד [ב.ק.] מזג יין לרבי לקידוש והיין לא עלה על גדותיו [זהו] כשקידש בשבת בחדר בתשל"ח] וע"ז אמרה הרבנית שאצלינו נוהגים למלאות שישפך על גדותיו. הרבי הי' מדייק לסגור הבקבוק לפני קידוש.

"מתי נטל ידיו בש"ק"?

יא. מתשמ"ח בשבת נטל ידיים לאחרי מנחה, אחרי התוועדות.

"מה הי' בבקבוק הקטן"?

יב. הבקבוק קטן שממנה הרבי מזג לתוך כוסו בהתחלת כל התוועדות, הי' מכוס של ברכה.

"איך הי' הסדר בהכנסת המכתבים ע"י המזכירות"?

יג. הסדר הי' שלפעמים הי' משאיר החבילה והמזכיר יוצא, ולפעמים הרבי הי' עונה תשובות מיד והמזכיר הי' נשאר.

"כמה השתמש בחנוכה"?

יד. כל יום דחנוכה השתמש הרבי עם פתילות חדשות. החנוכי' היתה פשוטה. ופעם רצה א' ליתן לרבי חנוכי' של זהב ואמר לו הרבי שרוצה להשתמש בחנוכי' כמו שהי' למו"ח הרי"צ - ולא השתמש בה, אבל קיבלה.

"הסידורים של הרבי"

טו. לרבי היו שתי סידורים מהרי"צ א' השתמש בו, וא' נתן לחתנים. בבית הי' סידור של הרבנית שקיבלה מאבי' והי' כתוב בהשער בלאט "יה"ר שיתקבלו תפילותי".

"די לחכימא ברמיזא"

טז. בקשר להתשובה המפורסמת "שאיך חיוב כלל וכלל לפרסם מיהו המשיח וכו'" הרבי נתן לי הפתק הנ"ל בכתי"ק ואמר לי לא לפרסם. רציתי להשאיר אותו על שולחנו הק', הרבי אמר לי לקחת אותו ורמוז לי מתי יגיע הזמן לפרסמו.

"איפה התפלל שחרית?"

יז. לפני תשמ"ח הרבי התפלל בחדרו הק' (בפשטות הכוונה לשחרית).

"איך התנהג בתשעה באב?"

חי. תשעה באב היה הרבי בא לתפילת שחרית, אבל לא התפלל עם המנין.

"אפשר לסמוך עליו..."

יט. הי' אחד בשם ריינון קרוב לזעליגזון. והריי"ץ אמר להרבי כשנסע לפאריז שאפשר לסמוך על האיש הנ"ל, וסיפר כשהי' בפאריז לא רצה הרבי שידעו מיהו. כשהי' מגיע ל 770 לשבתות הי' מתאכסן בביתו של הרבי בפרוידנט סטריט בקומה הג'.

"איך קיפל התפילין?"

כ. רובא דרובא לא קיפל התפילין. ובכללות הי' מניחם בלי לקפל בשקית. ובפעמים שכן קיפל, אז, כמדומני שהרצועות של תש"י היו על צד א' נולא על הקשר] ותש"ר על ב' צדדים. בתשל"ח הרבי הניח התפילין לבד. גם אחר כ"ז אד"ר נהג להניח הד' זוגות.

"אוהב ישראל"

כא. פעם הרבי הי' צריך ללכת לרופא שיניים להוציא א' משיניו, ולא רצה שהרבנית תדע מזה. אז נסע מהמשרד [עם הרחי"ק], והיות שנסע אז המזכירות הי' סגורה, [אני ידעתי מזה]. ונסע מוקדם בכדי שיגיע בחזרה בזמן. והרבנית בדיוק לא היתה בבית, וכשהגיעה אח"כ לבית, התקשרה למשרד - ולא ענו, וחשבה שהרבי יצא לבית, וחיכתה וראתה שלא מגיע. התחילה לדאוג, ואז התחילו לחפש עצה וכו', ועד שלפועל הרבי כבר חזר.

"איך הי' הסדר בהכתבת מכתבים?"

כב. הרבי הי' מכתיב מכתבים רק לב' מזכירים. הר"ג שי' מינדל, - יבדלח"ט - והרמ"ל ע"ה ראטשטיין. ר"ג מינדל הגיע ב' פעמים בשבוע והרמ"ל בכל יום בערב לערך כשעה, ולאחרי שתקתקו והכינו המכ' (ב' הנ"ל) היו מכניסים אותם עפ"י רוב דרך המזכירות לחתימתו הק'.

מה הזכיר הרבי אודות ה"רשימות?"

כג. רשימות הי' מובן מהרבי שהי' רוצה לכתוב עוד ועוד. ולא הי' לו זמן. מזמן לזמן כתב [גם לאחר הנשיאות], איני יודע עד איזה שנה. וכן נתן מזמן לזמן להעתיק מרשימותיו. הרבי הזכיר אודותם הרבה פעמים בעיקר כשדיבר על זמנו שאין לו זמן.

"למי דיבר על הטלפון?"

כד. בד"כ הרבי לא הי' מדבר לאנשים לטלפון שבחדרו חוץ מאחדים יוצאים מן הכלל. ר' יעקב כ"ץ משיקאגו הי' מתקשר כל ער"ח. ועריוהכ"פ הי' הרב יאלעס מתקשר לרבי בביתו, הרבי הי' מודיעו מתי בערך יהי' בבית. וכן הרבנית הי' מתקשרת וכן האמא היתה מתקשרת.

"כמה זמן לקח להגי' שיחה וכו'?"

כה. לפעמים הי' לוקח יותר מ 4 שעות להגיה ליקוט וכו'.

"מה אכל בפסח?"

כו. אכל בפסח מאכלי חלב. עיוהכ"פ הי' עונה תשובות.

"כתי הביאו הד' מינים?"

כז. בי"ג תשרי היו מביאים לחדרו של הרבי הד' מינים כדי לבחור אותם. ובשנים האחרונות הביאו בגעה"ת האתרוגים, והלולים בערב חג הסוכות.

"למעלה מהזמן"

כח. לפעמים הי' לוקח עמו "פעקעל" מכתבים ב 2 בלילה שהי' צריך לקרותם וגם לחתמם, ובבוקר בשבוע ל 770 הכל הי' מוכן.

"לא איברי לילה..."

כט. לפעמים הי' הולך ב 7 בבוקר לישון לשעה אחרי שבאמצע הלילה הי' מתעורר ועובד כמה שעות.

"מי לקח על עצמו הטענות?"

ל. כל הטענות מהרבי היו על הר' חדקוב. והרב חדקוב הי' לוקח הכל על הכתפיים שלו. והרב חדקוב התבטא פעם שלמסור לרבי זה יותר מלמסור למלך בגשמיות.

"מי הודיע על הסתלקות הרבנית נ"ע?"

לא. בכ"ב שבט תשמ"ח הי' לי ניתוח, וכשבאתי לביתו של הרבי בפרעזידענט סט. מיד לאחר ההסתלקות שאל אותי אם יש לי רשות מהרופאים? והרבי חי"ך. ד"ר פעלדמן הי' המודיע ע"ד ההסתלקות דהרבנית נ"ע מביה"ר, כשזה קרה.

"הנהגות לפני הליכה לאוהל"

לב. הי' מדייק לשתות לפני לילך לאוהל, אבל לא אוכל.

"איך קרא לחברי המזכירות?"

לג. עד תשל"ח קרא למזכירים עם שם המשפחה קליין, קרינסקי, גרונר. ובתשל"ח בזמן ההוא קרא הרבה פעמים בשם הפרטי.

"מה אירע בכסלו תשכ"ד?"

לד. אודות ההתקף לב בתשכ"ד, הנני לא יודע [האמת הוא שאכן הי' וזה הי' י"ב כסלו יום הש"ק. וזאת עפ"י עדות הרופא. המעתיק].

"איך נהי' מזכיר?"

לה. בשנת תשכ"א נהייתי מזכיר. ולפנ"ו הייתי כבר עוסק במסיבות שבת והי' לי קשר למשרד, כי הי' לי כל מיני שליחויות שבשבילם הייתי מדבר עם הרבי עצמו. ואחרי החתונה נהייתי מזכיר בהצעת הרבי עצמו.

"איזה סרט הי' רואה בניטל"?

לו. בניטל שכל פעם בד"כ זה נופל אחרי י"ט כסלו, הרבי הי' רואה סרט מהתוועדות י"ט כסלו בכפ"ח. הרה"ח ר' בערל ע"ה ליווי הביא פעם ווידאו מרוסיא (משנים ההם) וראה זאת בחדרו הק' - וזה הי' באמצע השנה -.

"עת לדבר ועת..."

לו. כ"ז אדר עד יום ו' הי' דיבורים [אבל לא הבינו ברור]. בשעת מעשה באוהל באמבולנס, הרבי ענה ע"י נענוע בראשו הק'.

"ווי קען מען דאס בייטן"?

לח. פעם רצה ר' י"י ע"ה העכט להחליף המנורה שבחדר, ואמר לו הרבי שקיבל זאת פון דער שווער ווי קען מען דאס בייטן [או שא"א להחליפו].

"צריך להתיר נדר..."

לט. רלוי"צ ע"ה פריידין פעם א' שאל מדוע נוסע לאוהל אחרי דולרים ביום א' שיסע ביום אחר, והרבי ענה שצריך להתיר נדר.

"האם הי' נשאר באוהל"?

מ. פעם הרבי חזר מאוד מאוחר באוהל ביום ו' עש"ק, והרבי אמר שאם הי' שמה חלה ויין הי' נשאר.

"מה שמע ב"ראדיו"?"

מא. הי' שומע במוצש"ק תניא בראדיו מר"י וויינבערג. ולפעמים גם ה NEWS.

"של נעליך מועל רגליך..."

מב. בחדרו הק' הי' הולך עם "סליפערס" (נעלי בית).

"בדיקת חמין"

מג. בבדיקת חמץ הי' החשמל דולק בביתו של הרבי.

"ננה הי' סדר לימודו"?

מד. בכלל עד תשל"ח לא ידע אף א' מה הסדר לימוד של הרבי וכו' כי לא נכנסו אלא ברשות, וכשנכנסו לא היו ספרים בד"כ. לאח"ז כשכבר נתקרבו יותר אל חיי היום יום של הרבי, אעפ"כ לא ידעו בדיוק. בתשל"ח ראיתי שם שבליל ש"ק הי' לומד לקו"ת (תו"א) על פרשת השבוע.

[סיפורים "א - מד" נרשמו מפי הרה"ח ר' בנימין הלוי שי' קליין]

* * *

"איך וויל עפעס צושיקן פארין מאן..."

מה. המעשה דלהלן אירע ביחידות צייטן כשהי' ג' פעמים בשבוע, והי' יחידות עד אור הבוקר. ב 770, אף אחד לא נשאר, כי אלו שיצאו מיחידות הלכו לבתיהם כבר מכמה שעות, ובפרט כמו שהי' נהוג להמקורבים להתענות לפני שנכנסים ליחידות, הרב חדקוב הי' האחרון שהי' נשאר והוא ג"כ מידי פעם הי' מתנמנם, וכל פעם היו רק כמה בחורים שנשארו.

פעם זה הי' לפני אור הבוקר, הייתי שמה בהפרוזדור [למעלה], ופעם לפני חדר של ר"מ שי' הארליג הי' טלפון, זה הי' לערך שש בבוקר, נכחו עוד בחורים שמה, ופתאום צלצל הטלפון, הלכתי לטלפון ואמרתי "אלוא..". ושמעתי אשה א' שואלת "ווער רעדט", הרי כנ"ל זה הי' שש לפנות בוקר, ולמאי נפק"מ, והייתי עייף, ועוה"פ שואלת "ווער רעדט", עניתי "א בחור פון 770". ועוה"פ שואלת כנ"ל, וכבר רציתי לסגור הטלפון, ועכ"פ ראתה אז זי וועט ניט דורכקומען, ואמרה ממש באופן געלאסן (כמו כל פעם שהיתה מדברת): "דא רעט מיסז שניאורסאהן פון פרעזידענט סט. ומיד ממשיכה - אויב מ'קען צוקומען, איך וויל עפעס צושיקן פארין מאן" וסגרה הטלפון, ואני לא עוד תפסתי מה קרה פה בדיוק ומיד קראתי לחבר א' ורצתי לבית הרבי [אז] בני. אוו. בקומה ד', וממש מהר מאד, וכשהגענו בקומה, הרבנית מרחוק ראתה שמגיעים, הניחה טערמוס למטה ליד הדלת וסגרה הדלת. (לא ראינו הרבנית אז, כי ממש הגענו וכבר סגרה הדלת). לקחתי הטערמוס (שמעתי לאח"ז שהרבי הי' בתענית מוצאי יום חמישי, וכן שבטערמוס הי' חלב או משהו אחר), רצתי וממש געטרייסעלט.

השעה הי' 6:10 בבוקר אף אחד לא הי' פה, ר' חדקוב יושן, ועכ"פ נכנסתי בג"ע התחתון, שמתי הטערמוס ליד הדלת והלכתי.

"זעסט ווער דאס איז"?

מו. הפעם אחרונה שזכיתי לראות הרבנית ע"ה הי' טבת תשמ"ח, המכונית היתה בקינגסטון אוו. וחס"ד שי' יצא [המכונית היתה לפני קאן'ס] לקנות משהו,

זוהי הי' כמה שבועות לפני הסתלקות ואומרת לו "זעסט ווער דאס איז?" והנני מתקרב ועשתה לי עם הראש והלכה... אה...

"מענטשן קומען צום מאן..."

מז. פעם הנני זוכר הרבנית ע"ה נכנסה בהול שלפני ג"ע התחתון וכל חברי זרקו המעילים שלהם שמה ונכנסה ולא צעקה - כי לא היתה בגדר לצעוק - ואמרה: "מענטשען קומען צום מאן און...".

"א הנחה! איז גוט אויף..."

מח. הנני מדבר על שנות תש"י-י"ד שאז כל השיחות וכו' היו על רבי וחסיד, כי הרבי חייך אותנו וחזרנו אותם כל הזמן ולכה"פ אותיות חזרנו... והנני זוכר פעם ביחידות דיברתי אודות לחשוב חסידות לפני התפילה - [אנדערע האבן א חוש צו טראכטן אותיות] - אז הרבי אמר לי: "א הנחה! איז גוט אויף דורכקוקן..."

"איך לומר "לחיים" עם בעלי בתים?"

מט. לפני שנסעתי לאיטלי, לפני שהלכנו לשדה התעופה הרבי הי' יוצא בדלת 770 והי' ממש ליהודים, ובין מה שהרבי אמר לי אז: "מ'זאגט לחיים מיט בעלי בתים דארף מען זאגן איין מאל לחיים, וויילע אז ניט, וועט זיי מבלבל זיין, א דו וועסט דאוונען באריכות וועט זיי ניט מבלבל זיין אבער לחיים וועט יא....".

"קשה עלי פרידתכם..."

נ. לפני שנסענו בחזרה למקום השליחות הת' יצאו ורקדו בחוץ וטקסי עומד ב 770 ורוקדים ופתאום צועקים אלי תיכנס למכונית כבר... והנני רואה שהרבי מביט ומחכה שאכנס לטקסי... [מסתמא יודעים שהרבי יצא מיחידות עד לדלת 770 ויחכה לשליח שיכנס בטקסי]...

"עם הארץ לא משקר בשבת, אבער..."

נא. הנני זוכר פעם א' הרבי סיפר בהתוועדות שעם הארץ לא משקר בשבת, והרבי חייך ואמר "אבער שטריינג זיך ניט אן..."

"לכה"פ לראות איך חסידים פארן..."

נב. פעם אחת בי"ב תמוז היינו בקעמפ, והגיע י"ב תמוז בבוקר וידעתי שבערב יהי' התוועדות והייתי במילאן, ואמרתי לעצמי לכה"פ אלך לשדה"ת, לכה"פ לראות חסידים פארן. . . הרי זה לכה"פ חצי נסיעה. שמה הסתובבתי ובא יהודי א' אלי ואמר לי "ראביי, וואו פארט איר" ועניתי לו: "איך פאר אין נ.י." ענה לי שהוא גם נוסע. שאל האם יש לי כבר כרטיס? עניתי לא, לקח לי טיקעט ונסענו ביחד. (ולא הי' לי כסף ליסע בחזרה לבית). כ' מנ"א הי' כזה מעשה וכשנכנסתי ל 770, הרבי חיך אלי!

"לערנען בהתמדה..."

נג. בא' מהיחידות הראשונות כשבאתי לכאן בתור תמים, הרבי אמר לי "זאלסט לערנען בהתמדה" וכן קיבלתי מכתב שהי' כתוב 35 מילים כתי"ק. [בה הי' כתוב מילים הנ"ל] (אני חשבתי שכ"כ נסיעות עברתי עד שסו"ס הגעתי לכאן, והנה)...

"תשליך: מה עשה הרבי כששער הפארק הי' סגור?"

נד. פעם בקראון הייסט היתה שכונה גדולה, וכשהגיע זמן תשליך כל איסטערן פארקאווי הי' מלא עם אנשים. אבל על המדרכה היה סדר וקודם הלכו הילדים אחריהם הזקנים, ואח"כ הבחורים. וכשהרבי הי' יוצא היו שרים נאפוליון'ס מארש, כמובן שהיו דחיפות עצומות, ולכן היו בחורים שדאגו לעשות סדר. שנה א' ירד גשם ובדרך לתשליך היו כאלו (הרבה) שנשמטו א' א' וחזרו לבתיהם. עד שהגענו לפארק. ופתאום הנני רואה את הרבי יושב מעל השער, לא ראיתי את הרבי עולה על השער כי התהלכה היתה ענקית, ולא יכולתי לראות את התחלת התהלכה, ושני אח"כ הרבי כבר קפץ לצד השני. כמובן שכולנו מיד קפצנו (הי' שם איש חסיד א' רח"י שמוקלער שבקושי יכל ללכת וגם הוא קפץ), אח"כ בדרך חזור כבר נודע לנו למה הרבי טיפס על השער אבל באותו רגע לא חשבנו וקפצנו. הפלא הוא שהי' חלק בהגדר שהי' יותר נמוך אבל בכל זאת הרבי טיפס על השער הראשי.

"כשהזכיר את הרבי הקודם"

נה. בשנים הראשונות, הרבה הרבי לבכות כשהזכיר את הרבי הקודם ופשוט אי אפשר לתאר את המחזה. צבע הפנים של הרבי הי' משתנה מאדום ללבן וכו' מחזה ממש נורא.

"איך הי' המחזה כשקם מהשבעה (אחרי הרבנית נ"ע)?"

נו. בתשמ"ח, בבוקר של סוף השבעה, כשביקשו מהרבי לקום מהשבעה, הי' ממש צפוף בבית, והודיעו שכולם יצאו ורק הרבנים ישארו, כמובן שנשארתי והי' אז לחץ עצום והתחילו לצעוק שטייט אוף שטייט אוף (לבקש מהרבי שיקום). ואני עמדתי ישר ורציתי לראות מה יקרה. ופשוט כשהרבי קם א"א לתאר זה, כל המשלים של מלכות מלך וכו' זה רק משלים למה שהי', הרבי הי' ממש מלכותי'ק, ואני בטוח שאף אחד לא זוכר זה כי מרוב הלחץ והדחיפות כולם היו מבולבלים (גם כשהרבי הי' יורד המדרגות בביתו הי' ממש מלכותי'דיק אבל זה באין ערוך להמחזה שהי' באותו היום שקדם מהשבעה).

"דו ווייסט דאך וואס שטייט אין תניא..."

נו. הי' פעם בחור מצויין שהי' בקי במאמרים והי' מתפלל באריכות גדולה וכו', ופעם אחת כשהרבי הי' בדרך לביתו רץ הבחור להרבי ואמר "רבי, פארוואס קומט דאס אן אזוי שווער?" ענה לו הרבי "דו ווייסט דאך וואס שטייט אין תניא, כל מעשה עוה"ז קשים ורעים והרשעים גוברים בו".

"איצטער איז צייט צו שרייבן בריווין?"

נח. שנה א' זה הי' בשבעה עשר בתמוז והי' תענית ארוכה מאוד (לא בטוח באם הי' יחידות אותה לילה או שסתם הרבי יה' ב 770), והשעה היתה כבר אחת עשרה בלילה, ואני ישבתי בזאל הקטן למעלה וכתבתי מכתב. . . . הלך ליטול ידים, ופתאום הנני שומע שהרבי צועק לעברו ". . . , אזוי שפעט גייט מען זיך וואשן!!" ועד שבכלל תפסתי מה קורה הרבי עומד בפתח הזאל הקטן ואומר לי "איצטער איז א צייט צו שרייבן בריווין, און וואס גייט זיין מארגן מיטן סדר חסידות?" ומאז במשך הרבה זמן הקפידו הבחורים לבא לסדר חסידות.

"האסטו געזען . . דער סדר הישיבה?"

נט. ביחידות הראשונה כשבאתי נאך אלץ בחור וחשבנו שבאנו מהארץ ואנו בדרגת משכילים גדולים וכו', הרבי אמר לי: "האסטו געזען דעם צעטעל אויפן ווענט, דער סדר הישיבה?" ובזה נגמרה היחידות.

"כשהרבי לימד הניגון "שאמיל".

ס. בעת שהרבי לימד הניגון "שאמיל", הנה המחזה שהי' אז הי' ממש מחזה נפלא. הרבי עומד ומחלק משקה לכל אלו שיוסיפו בלימוד החסידות, כן לאח"ז

הרבי סיפר כל הסיפור של שאמיל (המשל וכו'), והעיקר שהיום אף אחד לא שר לפועל כמו שהרבי שר אז!

"עכ"פ געפועל'ט אז מז'אגט אסדר..."

סא. או"ד בנוגע להניגון "אסדר לסעודתא", הנה פעם התבטא הרבי בהתוועדות (על האופן ששרו אותו): "צי מז'ינגט נאך גענוי, ווייס איך נישט. אבער עכ"פ געפועל'ט אז מז'אגט אסדר".

[סיפורים "מה - סא" נרשמו מפי הרה"ח ר' גרשון מענדל שי' גארעליק]

* * *

"זאגט אים, אז ער האט שוין אלע ברכות..."

סב. כשהייתי צריך לצאת מרוסי' רציתי לצלצל לרבי ע"מ לבקש ברכה, כי מכיון שעבדתי במדע וכו' לא רצו ליתן לי לצאת, ואמרו לי שלא לפני עוד 20 שנה יתנו לי לצאת. זה הי' המצב אז. אז באותה תקופה הייתי כמה ימים לאחרי שיצאתי מתפיסה, וחשבתי בעצמי שבעוד כמה ימים ישלכו אותי עוה"פ לתפיסה, ובקיצור המצב עוד לא יכול להיות ככה, והחלטתי לצלצל לרבי. אנ"ש שי' דשם אמרו לי אתה לא נורמאלי, ראשית כל, לא יכול לקבל קשר טלפון ישר לאמריקה, ושני יתפסו אותך מיד.

המצב הי' שחיו כל הזמן ע"פ הוראות הרבי, אע"פ שקשר פיזי לא הי' - בדוגמא לקבל שיחות מהרבי היינו מקבלים אותם מאה"ק כחב"ד, ושמה כתב א' כמו בתור מצב פרטי, ובאם זה הי' א לאנגע שיחה היו שולחים כמה מכתבים, וככה הי' ביטחון שהמשרה וכו' לא יתפסו השיחות. - ונחזור לעניננו: לקבל ברכה מהרבי, הנה ראשית כל לא הי' לנו החוצפה לזה. גם כן זה הי' ע"י כפ"ח, והמענה הי' בא ברוסית ובחתימה הי' כתוב "זיידע", וידענו שזה ר"ל המענה מהרבי.

בקיצור, הי' לי לילך להדואר, ומשמה להתקשר לניו יורק. ומיד התחילו הנסים לעבוד. בעבור 10 דקות (בלבד!) קיבלתי קשר עם ניו יורק (מזכירות הרבי), א' מהמזכירים ענה לי, ואמרתי לו עם כל החוצפה שהנני רוצה לדבר לרבי. המזכיר ענה לי שהרבי לא מדבר על הטלפון, והתעקשתי (כי הרי אצלי הי' פחד שיתפסו אותי כל דקה...) ואחרי כמה דקות נתנו לי הרב חדקוב, וגם הוא אמר שא"א, עוה"פ התעקשתי שהנני מוכרח לדבר לרבי, ופתאום הנני שומע קול שני מהקו שאומר לחדקוב: "זאגט אים אז ער האט שוין אלע ברכות און ס'ועט נישט נעמען א לאנגע צייט ביז ער וועט ארווייסגיין בשלום". ואכן כך הי' זוכיתי.

בערך ג' שבועות אחרי משיעודי זה, קראו לי במשרדים העוסקים בענינים אלו, ושמה יושבת א' ואמרת לי: מה אתה עושה רעש אתה לא תצא מכאן עד שתשכח הכל (ממה שלמדתי, ובקיצור כמו המצב הקודם ולא נראה שום שינוי). פשוט כששמעתי זה נהייתי אויס'מענטש. בהגיעי לבית, קוראים לי ואומרים לי שעלי לחזור למשרדים הנ"ל, רצתי שמה ואותה אשה אומרת לי בולזול: "החלטנו שתצא...", ככה יצאתי רק ע"י כוח הרבי.

"מכיר בע"פ בכל סימטא של ירושלים!"

סג. פעם הורה לי הרבי לבנות שכונה בירושלים בשביל העולים מרוסי' והדגיש שהעיקר שאעשה א"ז מהר אפילו אם זה יכלול רק חמישים דירות, העיקר שזה תעשה מהר. כשפניתי לעירי' ולהמשרדים הנוגעים לענין זה, אמרו לי שאין אפשרות וכו'. כי זה לא בנמצא... עד שלפועל מצאו שכונה שכמעט גמרו לבנותה ובה 52 דירות! אחרי זה היו לי עוד כמה הצעות במקומות שונים בירושלים, והחלטתי לנסוע להרבי לבקש בעצתו ולקחתי עמי מפה (MAP) של ירושלים.

כשנכנסתי ליחידות והתחלתי להסביר את האפשרויות שבידינו, שמתי ידי בכיסי להוציא המפה הנ"ל, והרבי סימן לי בידו הק' שלא צריך להוציא, והרבי התחיל להסביר לי את כל פרטי האפשרויות, שאם יבנו במקום פלוני, אז כשהבעל ירצה ללכת בשבת לכינוס בבניני האומה הוא יצטרך ללכת דרך רחוב פלוני ופלוני ויקח לו כך וכך דקות, ואם תבנו במקום פלוני אז כשהאשה תרצה ללכת לעשות קניות תצטרך ללכת למקום פלוני ולעבור דרך רחוב פלוני ופלוני ויקח לה כך וכך זמן וכו'. וכך מנה הרבי את כל האפשרויות וכל זה כמובן מהראש, בלי מפה. ואני ממש לא ידעתי מה קורה פה, הרי כידוע הרבי אף פעם לא ביקר בירושלים, ואני מבקר לערך ג' פעמים בכל שבוע ובכ"ז הרבי הי' יותר בקי בכל המקומות שעד היום הנני לא מכיר אותם!!

"למועלה מהזמן"

סד. פעם הרבי הורה לי ביחידות להתחיל להדפיס ספרים יהודים מתורגמים ברוסית, ונתן לי ע"ז הוראות פרטיות עד לפרטי פרטים. בכלל הרבי רצה שכל הספרים יהיו מודפסים בלשון עממית (לשון עיתונאי), ורק הסידור והחומש הורה להדפיס בלשון עתיק (ע"מ שירגישו שזה ספר קדוש). הרבי רצה שיכניסו אליו כל ספר לפני שידפיסוהו. הספר הראשון שהכנסתי לרבי (לא זכור לי שמו כעת) הכיל לערך 700 עמודים. למחרת נמסר לי הספר בחזרה, ונדהמתי לראות שהרבי פשוט הגיח את כל הספר מתחילתו ועד סופו ולא עוד אלא גם ערך אותו!! ז.א. נתן הוראות מה להדפיס, איפה, ובאיזה אופן וכו' ועד שגם תיקן כל הטעויות כתיבה! הרבי גם נתן הוראות איך לתרגם המילים כמו "נשמה",

"רוחניות" וכו' שבמשך 70 שנה הקומוניסט לא השתמשו בזה, ובמילא אין כיום מילים אלו ברוסית, וע"ז נתן הוראות איך לבטא את זה באופן הכי טוב. וכן הי' כל פעם שהדפסנו ספר, (אבל אח"כ כבר ידענו שעלינו להגיה הכל לפני שנכניס אותו לרבי).

"איך לקרב יהודי מרוסי"?

סה. כן פעם אחת התבטא הרבי אלי באמרו שהדבר הראשון שצריך לעשות עם יהודי מרוסי זה למצוא פרנסה וכו' ואז במילא נוכל לקרב אותו וכו'.

[סיפורים "סב - סה" נרשמו מפי הרה"ח פרופסור ירמי' שי' ברנובר]

"בנה הורה הרש"ב נ"ע"?

סו. כשהרבי הי' בגיל שנה (וצעיר מזה) הי' הוראה מהרש"ב נ"ע שבכל פעם שקם באמצע הלילה, יטלו ידיו נט"י.

"תילי תלתלים..."

סז. עד גיל ג' שנים היו בלאנד, ואח"כ נעשה שערותיו שחורות.

"כיבוד אב ואם"

סח. אחר שהרבי נסע מרוסי (תרפ"ח) כתב מכתב להוריו זצ"ל, שאינו יכול למחול א"ע, על מה שעזבם.

"דערלעבן משיחין"

סט. בכל פעם שביקר (אצל אמו הרבנית), הנה לפני שיצא (געזעגנט זיך) איחל לה "כל טוב" אדער "דערלעבן משיחין". ואפילו כשהיתה חולנית לא הזכיר "רפואה שלימה".

"פאסטן אויף א יארצייט..."

ע. בכ' מנ"א תשי"ב, רצתה להתענות תענית יאצ"ט, ואמר לה הרבי: "פאסטן

אויף א יארצייט איז א מתנגדישע מנהג.

[סיפורים "סו - ע" סופרו ע"י הרבנית חנה ע"ה - מרשימות הרמא"ז שי']

* * *

"דיוק בקיום הוראותיו הק"

עא. בהמשך להמכתב שנדפס לעיל בה קיבלתי הוראה מהרבי אודות דבר קניית אוטו, ש"אין כדאי לבזבז ממון בשביל שתהי' חדשה" - ואדרבה, אירע מאורע נפלא. ומעשה שהי' כך הי': לאחר החתונה - איזה שנים לאחרי שכבר הייתי המנהל של הישיבה - חשבתי שכבר כדאי שאקנה מכונית חדשה, ואכן קניתי. כחודש לאח"ז באיזה מקום מסויים בעיר הי' תאונת דרכים ונתקלקלה המכונית קצת, התיקונים הנצרכים נעשו מיד. מצידי לא שמתי לב כ"כ להמאורע, אך לאחר חודש ימים באותו מקום ממש, אירע עוה"פ (במקום פרשת דרכים) שנסע מכונית משמאלי במהירות שהכחה בחוץ בצד הדלת השמאלי של המכונית שלי (מקום מושבי), המכונית שלי עשתה סיבוב של 360% [מכח ההכאה] והייתי מורכח "ארויסקריכען" מדלת השני' (כי לצידי הדלת הי' כפופה ומקופלת). ובחסדי השי"ת שיצאתי בשלום בגופי ובלי שום רושם של נזק, והמכונית החדשה הלכה לעולמה. אז עפ"י שנים עדים (ב' מאורעות וסימנים הנ"ל) הסקתי חשבון לעצמי וזכרתי שבעבר אכן קיבלתי הוראה - מאז ימי בחרותי - ש"אין כדאי לבזבז ממון בשביל שתהי' חדשה - "ואדרבה" - כפי שאז הרבי גמר המכתב. והדברים מדברים בעד עצמם. ומאז ככה נהגתי עד היום ובי"ה מאז הכל הולך בטוב ושלו.

"מסתמא דאם איז געווען ברשות..."

עב. הרי"ל הורוויץ הלוי ע"ה תלמיד בתו"ת והי' חבר טוב להרב אלי' סימפסון ז"ל (אז בישיבת תו"ת). יחוסו הי' מגזע השל"ה. ולאחר פטירתו האלמנה ע"ה ובתו תי' קראו אותי בתור ידיד המשפחה לתת לי מעזבון שלו שנשאר הרבה מכתבים שקיבל מהרב יחזקאל פייגין הי"ד, הרב הבלין ז"ל, וכן משאר ידידיו באותם השנים (תרפ"ח - תר"צ), וגם קטעים מעתון "מארגן דזשורנאל" (היום נקרא אלגעמיינער) שהופיע אז יום יומי - והרי"ל הורוויץ הנ"ל הי' איש מסודר מאוד והי' מלקט כל דבר "חדר" שהופיע על חסידות, וגם על ליובאוויטש. וביניהם הי' נדפס הזכרונות של כ"ק הריי"צ מיום ליום ע"י מר מעקלער ואת זה נתנו לי "במתנה" ונוסף לזה שם הי' נדפס לדוגמא "חדשות" מהרב שמואל לוויטין "איז ארעסטירט געווארן נעכטן.. ובקיצור הוא הי' מאסף את כל זה. בין הדברים הנני זוכר איך שבעיתון מתאר את ביקורו של הרבי הקודם כשהגיע בצ"ט לביקור ואיך שהלך לבית הרב סימפסון בבארא פארק

וכו'. בחייו, נתן לי את הספר "פלח הרימון" (שכבר נדפס ע"י המרכז) במתנה. גם האלמנה נתנה לי כל החלקים של "שמועסן" שהופיע עד אז. ואז עד היום אני משתמש בהם כחומר בעיתון הישיבה שמופיע כאן משבוע לשבוע.

והנה בא' היחידות שלי אצל הרבי כשמסרתי בידי הרבי את החבילה של "זכרונות" ומכתבים הנ"ל וגם הרבה קטעים של "חדשות" שנאסף ע"י משנים קדמוניות, מיד הרבי שאל אותי: "מסתמא דאס איז מיט רשות געווען"... וענית, "בוודאי היא האלמנה נתנה לי במתנה ברצונה הטוב". [עם הזמן, נודעתי שזה מונח בספרי].

"מסתמא ווייסטו פון וואנעט זי שטאמט..."

עג. פעם קיבלתי הוראה ע"י הרב חודוקב, שבעוד משך זמן תעבור בעיר בוסטון בחורה, ואראה לאכסן אותה בביתי וכו'. וכך הוה, הזמנתי אותה לסעודת ערב (היא באה ממוצא רפורמי) ושמה ממשפחת סולזבערגער המפורסמת הבעה"ב של N. Y. TIMES, ועכ"פ היא התפעלה מאוד מהביקור. לאחר איזה זמן כשנכנסתי ליחידות הרבי התבטא מעצמו באמרו "די מיידעל וואס איז געווען בא דיר מסתמא ווייסטו פון וואנעט זי שטאמט? פון די טיף אמת'ע רעפורם"... ויותר מזה לא אמר הרבי, וגם אני לא יודע מה שקרה איתה אח"כ. אבל לאחר זמן ארוך (וכמו שנדפס לאחרונה בעיתון) שהרב הרלב"ג ז"ל מאה"ק ג"כ קיבל הוראה מהרבי לארח אותה ולעזור לה להתקרב ליהדות.

[סיפורים "עא - עג" נרשמו מפי הרה"ח ר"ח ש"י צימענד - זקן הבר מצוה ש"י]

* * *

כת"ק

א. לפנינו מכתב נדיר מאוד עבור בר מצוה - המתפרסם כאן לראשונה - ובה הרבי שינה כמעט כל הנוסח הרגיל [ששולח לכל בר מצוה], ועוד כמה פרטים וכלהלן: במקום המילה ש"י כתב: שליט"א. מחק המילה "הנה". מחק המילים "בתורת הנגלה וכן בתורת החסידות". כתב ויהדר. סיבב המילה והשי"ת (במקום למחוק) ומחק "יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן. כן מחק המילים "חסידותי". במקום כהנ"ל (שלכאורה זהו הנוסח הרגיל), כתב: אמת, הוא נחת מיהודי מסורתי, מתאים לגזע צור מחצבתו. לאח"ז כל זאת, כתב בגדול: להעתיק מחדש.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYadnth 3-9250

חננח מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ו' איר חשי"ו
ברוקלין, נ. י.

יה"ח אי"א נו"נ ומו'
סוח' שמחה שי'

שלום וברכה

במענה על החודעה אודוח חכנסם בנם שניאור
זמן ליל ליל סעוד

הוא זה"ר מחשי"ח, אשר מבן שלש עשרה יגדל
לבן חמשה עשר וכו' ~~הוא זה"ר מחשי"ח, אשר מבן שלש עשרה יגדל~~
~~תחמה ושקירה בלימדו בקורה, בתורה הנגלה וכן בתורה החסידות~~
~~ויהלך בקיום המצוה. חשי"ח יצליחו לתפוח חסיד ירא שמים~~
ולמדן

והוא דנו' ח"י ירח ממנו רוב נחה ממנו
אמת, הוא נחת מיהודי מסורתי, מתאים לגזע צור מחצבתו.

בברכה

Handwritten signature: חננח מענדל שניאורסאהן

ב. ב"ש שלטת היחס וראשי פרקים מתולדות בית רבינו", שבהתחלת ספר "היום יום" בשנת תשמ"ב, כ"ק אדמו"ר מה"מ הוסיף בתוך השנה תשמ"ב [לאחרי שכתב לפניו, "יוצא בקריאה ע"ד קניית אות בס"ת הכללית..."]:

* מעורר אשר מצוה זו היא סיום [1] תרי"ג מצות שבתורה ויש המקשרים זה עם סיום וקץ הגלות [2].

מעורר ע"ד השתדלות ובמדה יוצאה מן הכלל לגמרי ב"הפצת המעיינות חוצה" ובמבצע חנוכה.

ואשר - בכמה ספרים [3] דשנת תשמ"ב היא שנת הקץ. ותא חזי עמא דבר אומר שהוא ר"ת: תה"י שנת ביאת משיח.

[1] לדעת רוב מונה המצות (לבד המוסיפים - ברכת התורה מהאזינו).

[2] ראה - בן איש חי בתחלת בראשית לברר ולציין בדיוק

[3] ראה חת"ס עה"ת ...

④ מעורר אשר מצוה זו היא סיום וקץ הגלות מעורר ע"ד השתדלות ובמדה יוצאה מן הכלל לגמרי ב"הפצת המעיינות חוצה" ובמבצע חנוכה. ואשר - בכמה ספרים דשנת תשמ"ב היא שנת הקץ. ותא חזי עמא דבר אומר שהוא ר"ת: תה"י שנת ביאת משיח.

ואשר - בכמה ספרים דשנת תשמ"ב היא שנת הקץ. ותא חזי עמא דבר אומר שהוא ר"ת: תה"י שנת ביאת משיח.

תשורה מחגיגת בר מצוה

ג. להלן צילום ממכתב משנת תשכ"ו - המתפרסם כאן לראשונה - ותוכנו נוגע לתקופתינו בה אנו נמצאים. בשולי המכתב הוסיף כ"ק אדמו"ר מה"מ בכתי"ק: הקושיא דעתה בקל להבעיר אש ולמה תאסר בש"ק וכו' - ההסברה פשוטה, ד"עשה ה' גו" הייתה קלה עוד יותר (אמירה, ה' שהוא א"ס) ומזה "שבת וינפש".

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYadlnh 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"א שבט ה'תשכ"ו
ברוקלין, נ. י.

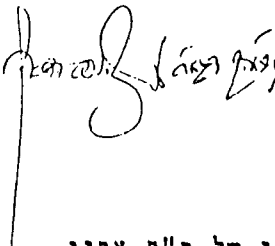
הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה מנחם ישראל שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלח מכחבו מיום ד' שבט והקודמו והמצורף.
ויהי רצון שיבשר טוב בחוכננו.

והרי באנו זה עתה מיום העשירי בשבט, יום הסחלקות הילולא של כ"ס מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר על הציון הק' שלו יזכירוהו.

והרי, בלשון בעל ההילולא: גבורי ישראל, מגיני ארץ, גם בהשיבם נפשם אל חיק אביהם שבשמים, אשר לו משלימים נפשותם (מד"ר בראשית פ"ק בחחלחה) הנה לא זה בלבד שלא יפרדו מעל צאן מרעיתם, הנה עוד מחרפסים להדום כסא מרום, להתיצב לפני הוד א-ל רם ונשא, להגן על עם ישורון (ע' מד"ר בראשית פמ"ד, ה') לדרוש רחמי וחסדי האב על בנו, עמו ונחלחו.

בברכת ה' יהי יצאת מצרים וצאת ישראל

בלשון בעל ההילולא: במכחבו ליום היאצ"ט הראשון של כ"ק אביו אדמו"ר נ"ע (נדפס בס' חכמי ישראל - ניו יארק, חרפ"ד - לג, א). גבורי ישראל, מגיני ארץ. להגן: השייכות דגבור, מגן ולהגן כו' - עיין שהש"ר עה"פ אלף המגן. שלטי הגבורים ובאור התורה לה"צמח צדק" (שהשנה שנת המאה להסתלקות הילולא שלו) פ' לך ד"ה שכרך הרבה מאד. לא זה בלבד: להעיר מסוטה (יג, סע"ב) לא מח משה.. מה להלן.. אף כאן. ובזח"ב קעד, סע"א. ישורון: ראה ב"ר וישלח רפע"ז: ישורון נאים ומשובחים. לקו"ח נצבים (מה, רע"א). אוה"ח להצ"צ פ' ברכה (ע' א' חחנ וואילך) בארוכה ויש"נ. ושם (ע' א' חחע) : ישורון כולל יעקב וישראל יחד כו' שעשועי המלך בעצמותו כו' שירה כו' שירו כו' בנו"ן פשוטה כו' מכתר הכללי עד בחי' המלכות. ולהעיר אשר חרגומו (דברים לג, ה) באונקלוס - "ישראל", בירוש' - "ביח יעקב".

נ.ב.

ז"ע נחקבל מכחבו מי"ג שבט והמצורף אליו. הו"ח דעתה ז"ל (הקציר
הש זל"ס חצור דג"ן וכו' - ההסברה פשוטה, ר"ע ה' א"י ה"ת"ה ל"ה עור' י"ח (אצ"ה)
ה' שבו"ה א"י ז"ל "ש"א ו"ל"ע".

ד. להלן כתי"ק מייג ניסן ה'תשכ"ה, בו נשאל כ"ק אדמו"ר מה"מ על איזה ענין שדיבר בהתועדות, וע"ז היתה מענתו הק':
בהתועדות הבע"ל, כל"נ - כי ה"עולם" הי' ישן ביותר שאת מאשר ע"ד הרגיל, שג"ז די ומספיק. ומסיימין בטוב.

ב"ה.

בהתייחות דמ"פ חקה נתבאר בענין בעט"ם נבואה העולם וכו', דאף שהע"מ יתנם בכל זמן ובכל מקום, אהרי לעולם הוי' דברך נטב בדמים, ט"ם הרי כשיאזנה הוא בעלמס, ובגילוי הי' רק בסי"ב (טלכן, אף דאיתא ה"תרו"ת עה"פ חכ"ל בחדו"ה תהלים, הוצרך ל"סירט הבעט"ם, וכן כל נהיה בדורו ביאר איך אישנו הטי"ה מה הכולל בנכעל), ועל זה הוא כונה הארי הענינים שבכספר עשרה, "עשרה דורות מאדם ועד נח" וכו' - שהיו אהרי הכטיאזה (בגילוי) דעט"ם. והקטה על זה, והה"ה ה"ה ענינים שבכספר עשרה גם אהרי העשרה ניסים שבביהכ"ק, עד לע"ל האז יהי' כנור של עשרה ניסין (ועד"ו, ערה העטירה וטירה העטירות), ובכיון שהור"ה היא נחית, הרי הי' צריך להיות מדובד בפרק זה דמ"פ אבות ~~ה~~ הענינים שבכספר עשרה?
אח"כ נתבאר הי"ו לטון ההיתה (ל'טנדפסה בתוכן ענינים) אחר סדר הענינים שבכספר עשרה הוא באופן שכל אחד כלול בשלשניו, ובכסל הטלעלה, הטבעה ההחזונה כלולה בהעליונה כונה. ויחירה מדו: אופן ההתכללות הוא שהכליון שבתתון הוא למעלה שהתתון שבעליון. וכענין שהראש צריך לקבל מהרגל. ובהסך לזה נתבאר ענין והאיס טטה ענו מאד, והטעלה שבדור דעקבתא דמסיחא כו'.

ה"ה

מאלי: כח ה"ה התירוק לקויא אצאצא אין מרוכז בפרק זה ~~על~~ הענינים שבכספר עשרה? - אם חסר איזה ענין בהראשי פרקים בנרסכו כאן, יעפ"ד שתורן הקוסיא?

ק' לתועדות הבע"ל, כל"נ - כי ה"עולם" הי' ישן ביותר שאת מאשר ע"ד הרגיל, שג"ז די ומספיק. ומסיימין בטוב.

תשורה מחגיגת בר מצוה

1. להלן צילום גוכתי"ק, שכפי הנראה זה הי' מסר מכ"ק אדמו"ר מה"מ לעיתונות, אודות השטחים ומיהו יהודי, עם כמה שינויים וכדלהלן. במקום "הפרטיים" כתב אנשים. בקטע שלאח"ז מחק כמה מילים. לאח"ז לאחרי המילים שולחן ערוך הוסיף חלק והדגיש פעמיים המילים אורת חיים. לאח"ז מחק כמה מילים וכתב עיבוב תיקון וכו'. לאח"ז כתב ה"ז משחק מסוכן ופקו"נ ממש הסכם וכו'. במקום המילים מילוני כתב רבבות, לאחרי המילה באישור הוסיף פקיד. בדף השני כתב שאנשים. לאחרי בריאות כתב ניתוחים וכיוצא בזה. לאחרי בחשבון הוסיף מעמים פוליטיים וכיו"ב. לאחרי נזק הוסיף רב. לבסוף רצו להדפיס דעת כ"ק אדמו"ר מה"מ הידועה אודות מה שיש כאלו שקראו אז "שזה אתחלתא דגאולה", וכ"ק אדמו"ר מה"מ העביר פס על כל הקטע.

הרבי מליובאוויטש:
"כל עיכוב על כתיבת החוק מיהו יהודי" הוא משחק מסוכן
"מייצאים לחו"ל גוים עם תעודות של יהודים, וזאת לאחר שהושקע בהם הון חופפות"
"עוד לפני החתימה על הסכם קמפ-דייוויד הבהירו המצריו כי לא יוכלו להספק בסדני, אלא יורשו גם את ירושלים העתיקה"
"כשם שנוצרים ומוסלמים מחזיקים כנסת רעה על מיהו יהודי למרות שאין להם קשר לזה, כך כענייני כסחון מחזיקים דעתם ביהודים אשר נשיקוליהם מובאים בחשבון רק צרכי כחירוח"
"עדיין לא מאחר לדרוש חזרה את השטחים ואת שדות הנפט"

"עוד לפני שהתמו על ההסכם האומלל של קמפ-דייוויד הבהירו המצריו בצורה חד-משמעית כי אינם מתכוונים להסתפק בכך, אלא שעליהם להתחשב בשאר המדינות הערביות ולהמשיך לדרוש את שאר השטחים, כולל ירושלים העתיקה. יהודים ~~המסכמים בנדיבות~~ החתמו לוותר על שדות הנפט, שסיפקו 30 אחוז מחצרוכה ישראל בדלק שהיו עשויים להסוך אחרי פיתוח את כל חצרוכה, וזאת בשעה שבזמננו - דלק אין גורשו רק אור וקום ואנרביה, כי אם מקורות נשק. כך מסרו מקורות נשק לאויבים ~~מש~~ שיוכלו, חלילה, לחתמש בהם נגדנו" - דברים אלה אמר הרבי מליובאוויטש, רבי מנחם מענדל שניאורסאהן שליט"א. כשיחה שהסמיע לפני הסודיו במסגרת "שמחת בית השואבה" של היום השני של חג הסוכות.
הרבי אמר שיש לרקוד ולשמוח ולהנסיף שמחה - כדי לגרש את החושך, שכן בקיום מצוות הקב"ה שציוונו לשמוח "בזמן שמחננו" נזכה להביא אור ושמחה, הנגד החושך המסכה את הארץ.

בין הדברים הנוראים לחושך מנה הרבי בעיקר ~~ה~~ דברים: את החוק האומלל והמסוכן המכיר בגוים שלא גזירו כהלכה - כיהודי, ואת מסורת השטחים לארץ בניגוד הלכה הפסוקה בשולחן ערוך ארת חיים האו"ם זאת. לרבי הרבי קשורות שתי עבירות חמורות אלו זו כזו: כיוון שרצו את החיצה המבדלת בין יהודים לגוים - נפרצו גם הכוללות המבדלים על צרכי הבטחון של עם ישראל כארץ הקודש. החוק האומלל של חוקן החוק האומלל של "מיהו יהודי", באמחלוא מסוכנות, משחק מסוכן, גורם להחלפת המסכה הכניעה בקמפ-דייוויד. בין החוצאות של חוק מיהו יהודי במתכונת הנוכחית - לא רק עיון של משפחות נוצריות, שכביחן איקונין נוצריים, כשהן מתהלכות בתעודות המזהות אותן כיהודים, אלא שלאחרונה "התברכנו" בייצוא של גוים, היורדים לחו"ל בתעודות זהות בהן הם רשומים כיהודים ונורמים לנישואי הערובה, וזאת לאחר שהושקע בהם הון חופפות של מיליארט דולרים, אשר נאספו כבתי כנסת בחו"ל בעת חסלות "כל נדרי" ו"יזכור". כסף זה, הרומות מנדבות לבם של יהודים, הושקע בקלישת הגוים המתחזים כיהודים באישור הממשלה ולאחר מכן הם יורדים לחו"ל.
מי שהצביע בעד חוק "מיהו יהודי", המכיר ב"ניור" שלא כהלכה ומי שאינו מועל לחיקונו הכיני ומשחק משחקי שהיה מסוכנים יירסם לשימשה ולדראון עולם בחולדות ישראל, לר שיצעה חסובה ויפעל לחיקון החוק, שכן בכך הוא נורם להתכוליות

210
211
212

- המשך -

-2-

אלו ונישואי מערובה, רחמנא ליצלן.

כשם שחוק מיהו יהודי התקבל בכנסת בקולותיהם של נוצרים ומוסלמים, ולהבדיל יהודים קומוניסטים, וכאלה המצהירים שאין להם ולא כלום עם יהדות, כך ההחלטות על הנסיגות התקבלו בקולותיהם של אנשים שאינם מבינים כלום במסתני, ובניגוד לדעתם של כל אנשי הבטחון המומחים. הדבר דומה לכך שהצבא ^{שאינו יודע} ידועה בעניני רפואה, יצביעו על נושאים של בריאות, וכי הוא ^{נמצא בזה} בשיקוליהם של אלה שהצביעו בעד ויתורים ונסיגות הובאו כחשבון ^{הפיקוד} הרבי הזכיר, כי אותו איש שבטניו נחקל חוק "מיהו יהודי", שהכיר באשתו

הגולה ובילדיה כיהודים, ירד לתו"ל לאחר שנכשל במעשה בלתי הוגן בקשר עם עניני הצבא, וזאת לאחר שהושקע הון תועפות בהכשרתו כקצין. טוב הוכח כי כל הסענות למען הכרת הגויים כיהודים - אינן צודקות ואף מסוכנות ונורמות נזקקו "עדיין לא מאוחר!" - הצהיר הרבי. לא מאוחר לתקן חוק מיהו יהודי, ואף לא מאוחר לדרוש חזרה את השטחים שניתנו בטעות, ובניגוד לצרכי הבטחון. שני הדברים החסורים הללו נוגעים בנפשותינו, נפשות כל עם ישראל, וישוה שעה אחת קודם!

בדברו על השמחה המתבקשת בימים אלה של "זמן שמחתנו", למרות החושך - וכתרופת לגירוש החושך - עמד הרבי על החשיבות בשמחה הפורצת נדרים, עד כדי יציאה לרשות הרבים בריקודים של שמחה, "כיבוש" הרחובות והפיכתם לרשות היחיד - יחידו של עולם, חקב"ה.

ואכן, החסידים קיימו צו זה במילואו ויצאו מדי ערב לרחובות העיר לריקודי שמחה נלהבים, כשכך הם כובשים את הרחובות ומשרים בהם קדושת החג.

לקדיש נשמתו, שהאזנה בליל חתונה, הייתה האלגה ליהודים
בצ'יבוק, כשילי שדין אי אמתא דגאולתה, אולגה ארגה סאנל
צדי"ן נאמריים בין באולף וציון. סתו, קוצ'וואו של תושב הג'ורג'
בידון של שיאוש במסעיו, אולדי את צדק של
המסעיו הולדוים וכן גם באולף אבנים גאולתה של גאולת
בתולג ההצ'ייל של אולגה.
הריכו סיים בכרבה שלנגה לפטריאל הזים, לפטריאל הזית
ואלפאול הגורה אהודסק שלנגה שולן ביהודים שאינם בגיל
ובלעם אולגה הפלימה והואגלית

ז. להלן הפתח דבר לקונטרס די"ה בסוכות תשבו תשל"ח, בה כתבו המוציאים לאור שכ"ק אדמו"ר שליט"א וכו' הגליון, וכ"ק אדמו"ר מה"מ העביר פס על כל הקטע. עבור תאריך, כתב: שלהי תשרי, כן בסוף א' מהערות שבמאמר, הוסיף כ"ק אדמו"ר מה"מ: ואכ"מ.

בס"ד.

בזה הננו מו"ל מאמר ד"ה בסוכות תשבו מכ"ק אדמו"ר שליט"א שאמרו בעת ההתועדות די"ג תשרי (הילולא דכ"ק אדמו"ר מהר"ש), אור לערב הגה"ס, שנה זו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הוסיף הערות ומ"מ הבאים בשוליים

הגליון.

מערכת "אוצר החסידים"

אהי תשרי, ה'חשל"ח. ברוקלין, נ.י.

*23) כ"ה בכ"ב, ובהמשך ד"ה שמה השמח (תרנ"ז) בתהלתו,

בארוכה. ובהו"א (ה, ג): וענין ומהוה השמחה שיכול להיות

על הטוה אף כשהוא נעלם ומכוסה בעיניו (משא"כ הענוג). ומהוה

ח. לפנינו "פתח דבר" מהקונטרס לשבת תשובה - מוצאי יוהכ"פ - לא ברור מאיזה שנה, כולו בכתי"ק, והפיענוח להלן:
ב"ה.

בזה הננו מו"ל הקונטרס לשבת תשובה - מוצאי יוהכ"פ הבע"ל, הכולל שני מאמרים שיחה וקטעים. משיחה מכ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.
- המאמרים הם משנת ה'תש"ט, ובאים בהמשך למאמרי דקונטרס ר"ה.
- השיחה היא מערב יוהכ"פ שנת תש"ט בחדרו, אחרי כיסוי הדם על ה"כפרה".
בקטעים הנ"ל נתבאר מנהגי בית הנשיאים להעריך נר לשבת תשובה והחילוקים שבינו לנר דערב יוהכ"פ, והם מר"ה תש"ד ומשנת תשובה תש"ה.

ולחביבותי דמילתי, ודבר בעיתו מה טוב, הנני חותם בהעתקת ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר אשר בה ה' מברך את הנכנסים אליו בערב יוהכ"פ אחר חצות לבקש ברכה, וזה לשונו:
. . דער . . וברוחניות (להעתיק מהקדמת קונ"ש ה'תשי"א).
וכן החתימה והזמן

Handwritten text in Hebrew, likely a transcription of the original document. The text is written in a cursive style and is contained within a rectangular border. It appears to be a continuation of the printed text above, possibly a transcription or a related note. The text is somewhat faded and difficult to read in some places.

תשורה מחגיגת בר מצוה

ט. כידוע, הי' כ"ק אדמו"ר מה"מ שולח מכתב ברכה לשנה החדשה לכו"כ מיוחדים, וביניהם להרב שמואל ע"ה לוויטין שהי' מקבל כזה מכתב מידי שנה בשנה, כתובה בגוכתי"ק כולה. להלן המכתב שקיבל לכבוד השנה תשט"ו, בה לבסוף כתב כ"ק אדמו"ר מה"מ לאחר המילים בברכת איוש"ט (אריכות ימים ושנים טובות), טובות עם כל הפירושים. וח"ק.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYodmb 3-0250

מוזס מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ד"ה ענה דת ה' תש"ו
ד"ה י"ג

הרה"ג והרה"מ הו"מ א"ה נ"א
א"ה א"ה א"ה א"ה א"ה
א"ה א"ה א"ה א"ה א"ה

א"ה א"ה א"ה א"ה א"ה
א"ה א"ה א"ה א"ה א"ה
א"ה א"ה א"ה א"ה א"ה
א"ה א"ה א"ה א"ה א"ה
א"ה א"ה א"ה א"ה א"ה
א"ה א"ה א"ה א"ה א"ה

ד"ה א"ה א"ה א"ה א"ה א"ה
ה"ה א"ה א"ה א"ה א"ה

י. בקשר להבר מצוה, להלן "רשימת הידורים בתפילין שנתן אד"ש לאחד מהתמימים שיחיו" - הרשימה מתפרסמת כאן לראשונה -
ההוראות ניתנו להאח של הת' טובי' ל. והוא הי' אצל הרבי בשנות תשל"א תשל"ב, הי' לצערנו, לא בקו הבריאות, וזכה לקירובים רבים וגדולים מהרבי.

רשימת הידורים בתפילין שנתן כ"ק אד"ש לאחד מהתמימים שיחיו

א] כל הד' בתים מהש"ר צ"ל בין מבחוץ בין מבפנים בשוה ממש, בין בקצה המטה שתהיי כולם חלוק גלייך בשוה ממש עד למטה, וכן הא דנ"ל שיהיי חלוק היינו בלא קנייטשן וחרצין וסדקין אלא חלוק ממש.

ב] התיטורא של הש"ר צריך להיות קטן לפי"ע שאר התפילין (דהיינו 4 או 5 מ"מ).

ג] וצריך להיות חוט התפירה עוברת בין בית לבית ונראית קצת מבחוץ, ולא ר"ת.

ועוד. [שלא הגיעו לידינו].

* * *

יא. בהדף האחרון מהגהות על ה"הדרן על סדר הלימוד ליארצייט" - המתפרסם כאן לראשונה - שיצא לאור ביתד ומצורף להקונטרס כ"ב שבט תשנ"ב, הנה בסוף כל ההגהות הוסיף כ"ק אדמו"ר מה"מ בגוכתי"ק:

להוסיף הערה במקום המתאים
ומ"מ להרמב"ם סוף הל' . . שלאחרי השלימות
דליישב הדעות וכו' מסיים שאז יהי
טהרה (הל' בדיוק)

- (87) ראה זח"ג עג, א.
- (88) ראה שבת נה, סע"א: אין מיתה בלא חטא.
- (89) ב"ב יז, א.
- (90) תענית ה, ב. סוטה יג, סע"ב.
- (91) ראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' לו, וש"ג.
- (92) משלי כד, טז.
- (93) תגיא חינך קטן בטופו.
- (94) ולכן מדיגשים גם שני הבבות שבהם מדובר אודות דברים שיטולים לקבל טומאה ("טמא מדרס", "טמא טמא מת") - כיון ששלימות העבודה היא לא רק בדרגא כוז שאין בה נתינת מקום לענין של טומאה ("דיצת הערביין טהורה מכלום") אלא גם בדרגות שיש נתינת מקום לענין של טומאה ("תריס הכפוף טמא מדרס, ושמשחקין בו בקונפון טמא טמא מת"), שגם בדרגות אלו פועלים ענין הטהרה - כסיום המשנה "דיצת הערביין טהורה מכלום", אשר, שלימות הטהרה היא ע"ז שמהפכים גם הטומאה לטהרה.
- (95) ראה ספר הערכים-חב"ד מע' אבלות ס"ג (ע' מ"מא). וש"ג.
- (96) ועפ"ז יש לבאר גם ההקדמה ד"שלשה תריסין הם" (ועד"ז במשמיות שלאח"ז) - כיון שהפיכת הטומאה ומות לטהרה וחיים נעשית ע"י ההמשכה והגילוי דבחי "שלשה" (וראה לעיל סוכ"ט).
- (97) ישעי' טו, יט.
- (98) שם כה, ח. וראה משנה סוף ימא. וראה גם סה"מ מלוקט ח"ב ע' רעז ואילך. וש"ג.
- (99) רש לומר, שבכתוב "ומחה) וז"י אלקים דמעה" מרומז תוכן הענין ד"שלשה תריסין": "דמעה" - בגימטריא קי"ט, שחסר אחד מק"כ צירופי שם אלקים (ראה מא"א מע' דמעה). היינו, חסרון (ידידה) לגבי טבע העולם ("אלקים" בגימטריא "הטבע") - ע"ד "טמא מדרס": "אלקים" - שלימות טבע העולם, אבל עדיין יש מקום להמציאות ד"טמא טמא מת"; "הו"י" - שם העצם, הקשור ומודה על מהותו ועצמותו ית', שעל ידו נעשית שלימות הטהרה (שגם הטומאה ומות מתהפכים לטהרה וחיים) - "טהורה מכלום".

ההגהות י"ב ק"ב דמ"א גמ"מ
 וז"ל אלא דמ"א סוף הל'
 צ"ל א"א וצ"ל וכו'
 א"א א"א א"א
 א"א א"א א"א

יב. בא' מהצעטלעך שהכניסו מערכת הערות וביאורים אהלי תורה, האם להדפיס השאלות של כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות בגליון הבא, ובאם כן האם נרשם נכון? ע"ז כתב כ"ק אדמו"ר מה"מ בגוכתי"ק - פרסום ראשון - : מחק המילה "האם".

במקום הסימן שאלה (!) כתב:

כפי שנאמר - בהשמטת הפי' (החידוש)

דפרש"י - שזוהי

הקלאץ קשיא

כיון שלא אמרתי

בפירושו!

וכן כל השאר כנ"ל - אף שזהו היסוד וכו'!!

בס"ד.

מצו"ב השאלות דכ"ק אדמו"ר שליט"א מההתוועדות דאתמול

וברצוננו לפרסמו ברבים וכן להדפיסו בהקובץ (לשבת הבא)

בעז"ה - נרשם נכון פני אמת - דהאמת הנ"ל (החידוש)

מערכת הערות וביאורים אהלי תורה

דפ"י - 1907

הקלאץ קשיא

כיון שלא אמרתי

בפירושו!

וכן כל השאר כנ"ל - אף שזהו היסוד וכו'!!

יג. להלן מענה כ"ק אדמו"ר מה"מ בגוכתי"ק - המתפרסם כאן לראשונה - במענה לא' השאלות של א' מהתמימים על מה שנתבאר בהתוועדות דר"ה תשמ"ח, ושאלתו שלכאורה כל ענין המלכות לא שייך על בניס, וא"כ איך שייך ענין דהכתרה של הקב"ה עליהם?

וע"ז ענה כ"ק אדמו"ר מה"מ: סיבב המילה "הכתרה" וכתב:

ושם ענין דעוד למעלה

מזה

אלא שאז אין אפשריות

כזו ואכ"מ

כה
ה' תשי' תשמח

כך אדמו"ר שליט"א

דנוצ' ענה שנתבאר באשיות דיום
ל' דרה ושבת שנה (הנחה דה"ק את ד'
אז': ועצ' דל' דה' שענין תחטין ע"כ
הי"ע שג"ע ע"מ קדוהו ויתיה מצ' דנימ
אתם דהוי אוקימ' דדומת הבן שמצאותו
היא מעצמות הוא הי"ע שה' מצאת אחת
ע"מ הקדוה - מכתרים את הקדוה ז'א"ל..."

צ"ב ג"כ: דבדא"ח אמר ש"א שייך
הזכ"כ ע' דנימ. ועצ' זכאורה מצ' מצ'
שג"כ ה"מ "ע"מ קדוהו" ה"ו עומדת חובן
ע"ן התערה א"ל מצ' שג"כ ה"מ דנימ
אה' צ"ב אין שייך ע"ן התערה?

ה"ו ש"א שנה שליט"א

ושם ענין צע"ז זמורה

מ"ב
מ"א
מ"א
כ"ו ואכ"מ

ד' אגרות קודש - אנגלית
- פרסום ראשון -

א. מענה על שאלה: מה הראי' שהתורה היא תורת אמת!?

Rabbi Menachem M. Schneerson
Lubavich
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N.Y.

By the Grace of G-d
18 th of Tammuz, 5714
Brooklyn 13, N.Y.

Shelom ubrocho:

I have received your letter of June 13th, in which, after a brief biographical outline of yourself, you present your problem, namely that you recently became aware of a feeling of apathy and indifference to the religious rites and practices, due to a perplexing doubt to the authenticity of the Jewish Tradition, by which you undoubtedly mean the Torah and Mitzvoth, and you wonder how this may logically be proved.

I hope that this is indeed your only difficulty which has weakened your observance of the Mitzvoth Maasiyos in daily life; in most cases the true reason is the desire to make it easy for oneself and avoiding a "burden" and then seeking to "justify" this attitude on philosophical grounds. In the latter case the problem is more complicated. In the hope that you belong to the minority, I will briefly state here the logical basis of the truth that the Torah and Mitzvoth have been given to us Jews by Divine Revelation. This is not very difficult to prove, since the proof is the same as all other evidence that we have of historic events in past generations, only much more forcefully and convincingly. By way of illustration; if you are asked, how do you know there existed such a person as Rambam (whom you mention in your letter) author of Hayad Hachazaka, Sefer Hamitzvoth, etc., or the like, you would surely reply that you are certain about his existence from the books he had written, and although Rambam lived some 800 years ago, his works now in print have been reprinted from earlier editions, and those from earlier ones still, uninterruptedly, going back to the very ~~manuscript~~ manuscript which the Rambam wrote in his own hand. This is considered sufficient proof even in the face of discrepancies or contradictions from one book of Rambam to another one of his. Such contradictions do not demolish the above proof, but effort is made to reconcile them, in the certainty that both have been written by the same author.

The same kind of proof substantiates any historic past, which we ourselves have not witnessed, and all normal people accept them without question, except those who for some reason are interested in falsification

In many cases the authenticity of a historic event is based on the evidence of a limited group of people, even where there is room to suspect that the witnesses were not, perhaps, quite disinterested; but because there is nothing to compel to be suspicious, and especially if we can check the evidence and counter-check it, it is accepted as a fact.

From the above point of view, any doubts you may have about the authenticity of the Jewish tradition should be quickly dispelled.

As you know, the Reform movement is but a few decades old, and even now they and other Apikursim are insignificant by comparison to the faithful; though there may be many among the latter who have not got the strength to overcome their passions or temptations and consequently neglect the observance of the Mitzvoth strictly. At any rate, millions of Jews know and still do that G-d is the author of the Torah shebiksav and the Torah shebalpeh, which He gave to His people Israel not only to study but to observe in practice in daily life, and make it a condition of the existence and welfare of our people as a whole, and of the true happiness of every individual Jew and Jewess.

How do these millions of Jews know, and how did they know in the past that the Torah is true?

Simply because they have it on the evidence of their fathers, millions of Jews that preceded them, and those in turn from their fathers, and some on, uninterruptedly back to the ~~days~~ millions of Jews (if we include women and children and those above and below the age range of the 600,000

- המשך -

male adults), who witnessed the Divine Revelation at Sinai. Throughout all these generations the very same content has been traditionally handed down, not by a single group, but by a people of many millions, of different mentalities, walks of life, interests, under the most varying circumstances, places and times, etc., etc. Such evidence can not be disputed.

It is difficult, in the course of a letter, to elaborate, but I am sure that even the above should dispel any of your doubts, if indeed, you had any serious doubts, as to the authenticity of our Tradition, and that you will from now on not permit anything to weaken your observance of the Mitzvot, of which itself illumines the mind and soul more than any philosophic book can ever do. I shall be glad to hear good news from you. I wish you success.

of the Mitzv
oth,
the observance

With blessing,
by
Nissan Mindel
Secretary

תשורה מחגיגת בר מצוה

ב. המכתב דלהלן היא לאינו יהודי שרוצה ללמוד תורה, ומענת כ"ק אדמו"ר מה"מ אליו שיפנה לרב, וכן מוסיף הרבי שעליו לדעת שמצד התורה אין כל ענין להתגייר וכו'.

MEIRACHA M. SCHULBERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyd. 39250

מוחס מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
19th of Elul, 5745
Brooklyn, N. Y.

Mr. Filip De Setter
Lonkloan 185
9280 Overmere-Donk
Belgium

Greeting and Blessing:

This is to acknowledge receipt ^{now} of your letter of the 1st of Iyar, in which you write about your desire to learn Torah, though you are not Jewish.

I trust you know that the Torah itself has instructions as to the approach in such a situation. This is that the Torah - and in a broader sense it includes not only the Written Torah, but also the Oral Torah (Talmud, etc.) - contains parts which are in order to be studied by gentiles, namely, those that deal with the so-called Seven Noahite Laws, in all their ramifications and details, which are incumbent upon all human beings, both Jew and gentile. On the other hand, there are other parts of the Torah which are of no relevance to gentiles, and for various reasons, gentiles should not be encouraged to take time out to study them, time that they can use to better and practical advantage by studying, practicing and promoting the said Seven Noahite Laws.

In light of the above, I suggest that you should personally discuss the matter with a competent Orthodox Rabbi, who could explain the above more fully, and at the same time provide you with guidance as to how to go about your study of Torah. *orally*

I would like to add a further point, which I trust you know, that from the Torah viewpoint, there is no need whatever for a gentile to convert to Judaism, in order to achieve fulfillment in accordance with the design of the Creator. On the contrary, Jews are required to discourage a would-be convert from the idea of conversion, which could also be further explained to you by the Rabbi you will consult with.

I take this opportunity - inasmuch as Rosh Hashono, the Jewish New Year, is a day of Divine judgment pertaining to all peoples and nations - to extend to you prayerful wishes for success in the new year.

With blessing

M. Schulerson

P.S. Because of your obvious concern with the matter, this letter is sent to you via special delivery.

תשורה מחגיגת בר מצוה

ג. אודות חשיבות החינוך לילדי בר ובת מצוה ולמטה מהם.

Mr.
4340 North Bay Road
Miami Beach, Fla. 33140

By the Grace of G-d
Rosh Chodesh Menachem Av
5733. Brooklyn, N.Y.

Greeting and Blessing:

Our contact has been on matters of a higher level, or, in Chabad language - "inward" matters. To me, as I hope also to you, this means a continuous contact, even during intervals between correspondence, for where there is a meeting of minds and thoughts, the contact transcends time and distance.

This being the case, and since my thoughts are with you, I want to share with you in a matter that has preoccupied my mind in recent weeks, namely, the inadequacy of attention given to the Chinuch of children of pre-Bar (Bas)-Mitzvah age, down to the very little ones. Even in circles where serious attention is given to older boys and girls, there is a prevalent tendency to take the Chinuch of the little ones more lightly.

This attitude is rather surprising, for the Torah has quite strong views on the role of the youngsters. Suffice it to cite the rule laid down by our Sages that as soon as a child begins to speak, his father must begin to teach him Torah, specifically the verse *חורה ציוה לנו משה מורשה קהילת יעקב* - "The Torah which Mosheh commanded us is the heritage of the congregation of Jacob" (Deut. 33:4). At first glance, there is a very long way between a two-year old toddler, just beginning to speak, and the Torah which Mosheh Rabbeinu received at Sinai when he was 80-odd years old and at the height of his greatness. Yet, this is precisely what the Rabbis had in mind: to put this toddler in immediate relationship with the Torah which Mosheh received at Sinai. So much so, that the Alter Rebbe, founder of Chabad, begins the Laws of Talmud-study in His Shulchan Aruch with this very rule laid down by our Sages.

In view of the above, I have addressed two special messages to pre-Bar (Bas)-Mitzvah children, as per enclosed copies, which I trust you will find illuminating.

Needless to say, I am certain that you will not suspect me of an indirect appeal for money. For, as you know, it is our understanding that your priority is specifically bound up with Miami, whence the voice of Torah will hopefully reverberate to the far corners of the earth. What I am after, and I make no secret about it, is the children: *חן לי הנפש* -

- המשך -

- 2 -

"Give me the persons" - in this case, the children; to me, of course, but to Torah, in accordance with the comment which Jews recite twice daily: "And you shall teach (words of Torah) diligently unto your children" - m. talmidim, school children.

With blessing for Hatlocho in all your activities, both general and personal, aided by Zechus Horabim, and looking forward to hearing good news from you at all times.

M. Schwartzson

תשורה מחגיגת בר מצוה

ד. אודות החינוך בכלל. עניני רפואה, שבזה גופא יש ב' ענינים: לרפאות המחלה. לוודא שמלתחילה לא אשים עליך.

MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן מנרקוויי
ברוקלין, נ. י.

B.H.
10th of Cheshvan, 5734
Brooklyn, N. Y.

Dr. and Mrs. and
61 Cranwich Road
London, N. 16.

Greeting and Blessing:

In addition to the reports that I receive from time to time indirectly, I was pleased to receive just now Mrs. Stern's letter of the 4th of Cheshvan. I was gratified to read the good news about her activities in S. Africa, especially with the school children. Now it is quite evident how important and urgent has been the appeal made in the latter part of this summer, centered on

מפי עוללים ויונקים גו' (כדי) להשכיח אויב וכחלק
The above, incidentally, conveys a basic lesson, which becomes more obvious by analogy from medicine, which has two general aspects: cure and prevention. The first has to do with curing the sick; the second - with preventing sickness. At first glance, the accomplishment of the physician in curing the sick seems more impressive by its dramatic results, than preventive medicine, where there could be some delusion that sickness would be somehow avoided. In truth, however, it is surely better to be certain of immunity to sickness. The latter is the way of G-d, as it is written:

כל המחלה גו' לא אשים עליך כי אני ה' רופאך.

In the present situation, the "enemy and avenger" has made no secret of his intentions, which emphasizes again how true is the saying of our Sages that אין בעל הנס מקיר בנסו. And while the preventive powers of Torah and Mitzvoth are also, in a manner of אין בעל הנס מקיר בנסו, this is clearly the more desirable way, and may G-d grant that henceforth it will be only in this way.

In light of the above it is more urgent than ever to spread the Torah, Toras Chayim, and your contribution through the "Betragtungen" is certainly part of this endeavor.

an important
With esteem and blessing, *M. Schneerson*

י"ג תמונות

- פרסום ראשון -

למעלה: בשנת תשל"ו. למטה: בהתוועדות המיוחדות לילדים בסוכה, ג' דחומ"ם תשל"ז.
[ראה לעיל במדור "יומנים" בארוכה].

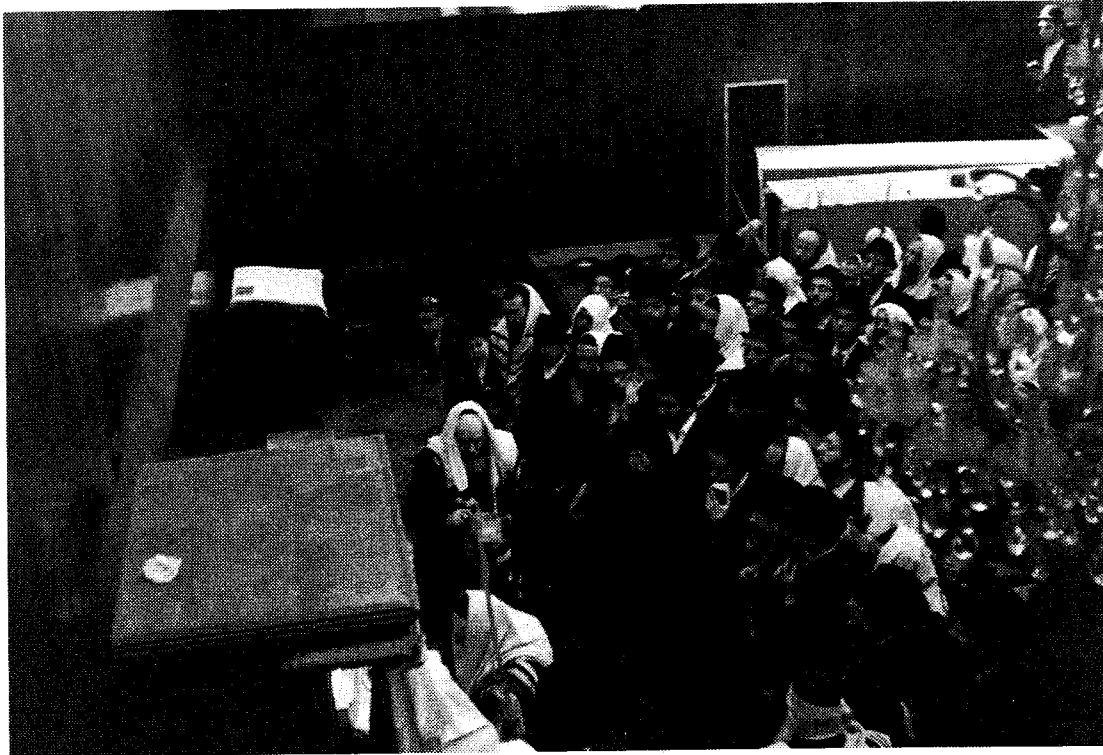

תשורה מחגיגת בר מצוה

למעלה: בהתוועדות הנ"ל. למטה: בשנת תשל"ז.

למעלה: כ"ק אדמו"ר מה"מ יוצא מתפילת חול המועד. למטה: בדרכו לקריה"ת.
חול המועד סוכות ה"תשכ"ו.

תסורה מתגיגת כר מצודה

התוועדות שמחת בית השואבה בפוכה - חודמ"ם היתשכ"ח

תשורה מחגיגת בר מצוה

למעלה: התרת נדרים ער"ה ה'תשכ"ז. למטה: בסעודות בקומה השנייה.

בחדרו הקי.

ונזכה זעהן זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף ולמטה
מעשרה טפחים, והוא יגאלנו

"דרשה לבר מצוה"

הדרשה דלהלן היא דרשה לבר מצוה שהוגחה ע"י כ"ק אדמו"ר מה"מ - ומתפרסמת כאן לראשונה. ואלו הן ההגהות של כ"ק אדמו"ר מה"מ:
בדף השלישי, העביר קו על המילים: cynicism, love, וגם על המילה must. הגי מילים הני"ל נמצאים בקטע השני של הדף.
בדף הרביעי, כ"ק אדמו"ר מה"מ העביר ב' פסים גדולים על כל הגי קטעים האחרונים, וכן על השנים הראשונים של הדף הבא [בהם רצו להביא משל ממשחקי הייאוליפמיקי], ולידם כתב: כמפורסם התחלת כ"ז - בע"ז בפשוטה. בדף שלאח"י המשיך: גם "להבריל" לא נכתב!?

Today is the Shabbos of my son Eliyahu's Bar-Mitzvah; it is a special and joyous day for our entire family. Nevertheless, there is a pall of gloom overshadowing this simcha due to the absence of Eliyahu's mother, who passed away seven months ago.

If there were a way to circumvent the pain we're feeling -- then I would not ~~address~~ ^{mention} the subject at all now. But since there is no realistic way to do that, instead of skirting the issue I'd like to ~~zero-in~~ ^{address} on what we're all thinking and feeling, and attempt to channel those sad feelings towards something good and constructive.

The opening verse in the Haftarah Eliyahu providently just read expresses it so eloquently: Jonathan, King Saul's son, said to David, "You ^{will} be remembered, because your place will be empty!"

It's irresistible to give advice to a Bar Mitzvah Bocher, especially to one's own son. I'll take my lead from King Solomon in Mishlei (Proverbs) who poetically advises: "Listen, my son, to the 'Musar' (rebuke; ethical admonition) of your father, and do not forsake the 'Torah' of your mother." Logically, shouldn't this be reversed?

Doesn't the father provide "Torah", formal teaching of Judaism, and doesn't the mother, traditionally, provide the "Musar", the daily, informal rebukes and ethics? But no. King Solomon in his wisdom means exactly what he says. There's an insight here into the value of specifically a mother's role in shaping her children's characters and values. The father's formal teaching of actual Torah is not what really builds Torah into a child's character. At best, a father can only provide "musar", pointing out the right direction but not actually leading the child along the path. It's the mother, through her ^{superficially} daily actions and the wise way she deals with the "little" but important issues in her

תשורה מחגיגת בר מצוה

children's lives, who ultimately instills true Torah values in her children and leads them along the path of righteousness.

Eliyahu's mother, just by her daily, unassuming words and deeds, most certainly did instill "Toras Chayim", a living Torah, in her children.

Eliyahu is fortunate to have much of his mother's character - a good, giving nature; now what he has to learn from his mother is how to do good when it is one's nature to do good. He must cultivate a sense of duty and let that be his guide, not his good heart alone. In this way, his goodness will transcend what is comfortable, will transcend even his own good nature (for example, when it is better to withhold good for the ^{right reason} ~~cause~~). Eliyahu's mother did not let her good nature dictate when to be kind. Rather, she did what was right regardless of whether she felt like it or not, and when it was wrong to be kind she was strong enough and committed enough even to withhold kindness when necessary.

My wife did not leave a written, ethical will for her children, stating ~~what~~ her beliefs and hopes for ~~her children~~ ^{them} ~~were~~. But her short life was an unwritten but very clear ethical will-- those values that she so painstakingly instilled in her eleven children for the fourteen years that she was a mother. By what method? The only one that really works: by living example.

One of the challenges faced by parents of eleven children, G-d bless them, is to come up with eleven names. The first five were easy, but by the time we got to our sixth we had to start exploring our family trees for names of worthy ancestors. I spoke to my father and I discovered that my father's grandfather's name was Achiezer. Then I asked my father what Achiezer's father's name was.

It's not surprising that he didn't know. 'After all, we're talking about a person who lived in the Ukraine and who died over 100 years ago! It should come as no shock that not only is his face forgotten, his likes and dislikes... but nobody even remembers his name.

King Solomon added three very different books of wisdom and beauty to our precious store of Torah which, the Midrash says, were written at different stages of his life. Shir Hashirim (Song of Songs), written when he was young, is a veritable ~~love~~ song brimming with optimism; Mishlei (Proverbs), he wrote during his middle years; and Koheles (Ecclesiastics), written when he was old, and even wiser, if that's possible, and ~~slightly seasoned~~ with a touch of comforted, ~~cynicism~~. In Koheles he wrote, "Of what benefit are all man's toils under the sun?" It's all forgotten 100 or so years later anyway, like my great-great-grandfather, Achiezer's father, who ~~just~~ remain nameless.

But wait. All man's toils under the sun are indeed mortal, temporal and destined to be forgotten eventually. But toils "above the sun"-- in the spiritual realm-- those are immortal and of eternal benefit. (Talmud, Shabbos 30, B).

It's interesting that a woman may be the talk of the town because of the flashy way she dresses, or the fancy gourmet dishes she produces. ~~But~~ Somehow, after the woman dies nobody even brings those things up. It's so obvious that ~~those~~ *such* ~~things~~ *matters* were of limited significance while they were taking place and once gone, they are gone forever. It's clearly only the spiritual values, ethereal and intangible as they are, that remain.

The "original" Achiezer's father, whose name we don't even know, lives on not because of the transitory, this-worldly aspects of him that are remembered-- there are none. But in his other-worldly values, the ones he carefully passed down to his son, and he to his son, and he to my father, and my

father to me, and me to my children (including our sixth child, Achiezer) with G-d's help-- all by example-- therein lies the man's immortality.

^{when} ~~while~~ ^{are} you're making your will, consider this. It's your ethical will that has true and lasting meaning, not how you divide your worldly estate. Your estate will all be spent 100 years from now, or maybe even 100 days after you die. On the other hand, your values, if they ^{are} ~~are~~ real and sincerely exemplified, will live on.

And in this sense, Eliyahu's mother did live to be at her son's Bar Mitzvah today.

It's wonderful that so many relatives came in from New York to celebrate this occasion with us. As they came off the plane Thursday night, the Mayor of Los Angeles greeted them... well, at least his picture was there on a large sign with the words "Welcome to Los Angeles, ~~the~~ the Twentieth Olympiad".

Those of us who live in southern California cannot help but remember the hullabaloo that took place all across America, and culminating in Los Angeles. The Olympic fire which burns on Mt. Olympia in Athens, Greece, the site of the original Olympics, was transported to New York by laser via satellite and then carried ~~by hand~~, hand-to-hand, from New York to Los Angeles, ~~California~~ and placed by a special person at a very special and prominent site in the Olympic Coliseum.

Across the world the torch went, from Athens to the East coast of the U.S.A. and then across America, carried a few yards by this one, a few yards by that one, until it reached the L.A. Coliseum. Each one achieved "immortality" by bringing something "immortal" from Athens to L.A. (to the extent that the Olympics are "immortal" and important to him).

עם כל זאת
יש להזכיר
שהתורה
היא

תשורה מחגיגת בר מצוה

The tens of thousands of people who participated in carrying the torch, all share a certain pride; each one became an integral, important and irreplaceable part of the process.

On Mt. Sinai, 3000 years ago, G-d gave the Jews the precious, fiery torch of Torah and Yiddishkeit. We were proclaimed as "a kingdom of Priests and a holy nation". Each Jew that carries the torch a few yards-- 70 or 80 years-- achieves his share of immortality as long as he passes it on to the next person, who also carries it for his few yards/years and then does the same. Seventy years really is but a short sprint in the grand scheme of things.

Today's Bar Mitzvah bochur has a legacy from his mother. Each one of us that knew her and loved her has that legacy, too.

It is then is what can be done, what must be done, to keep her memory alive, to assure that she did not live just to be forgotten. Her name must someday be forgotten, and everything about her "under the sun"-- but her essence, her values, ^{will not} ~~will~~. Not if her children, her students, and all of us who loved her take over the torch and carry it further with pride and love.

I light the Shabbos candles in my home ever since my wife passed away. Last evening, I lit my two light to usher in the Shabbos of our son Eliyahu's Bar Mitzvah. And for the first time in the seven months that I've been doing so, I came home from Shul to find one candle still standing tall, not melting down. It had somehow, inexplicably, become extinguished prematurely.

How fitting that this symbol of an untimely finish stood on our table the whole Shabbos of Eliyahu's Bar Mitzvah. Let ^{us} take it as a sign-- to carry on the flame. We need every individual to take ~~his few steps~~ proudly, lovingly, and to carry the torch of Yiddishkeit, upward and onward, until the coming of Moshiach.

Handwritten notes in Hebrew on the left margin, including the words "בר מצוה" and "תשורה".